

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Oprávněné použití zbraně

Pavčina Majerová

2013

Plzeň

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma: Oprávněné použití zbraně zpracovala samostatně za použití uvedených pramenů a literatury.

Pavčina Majerová

Ráda bych věnovala poděkování panu Doc. JUDr. Františkovi Novotnému, CSc. za jeho odbornou pomoc a cenné rady, které mi udělil ke zpracování této diplomové práce, a především bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům, kteří mně byli velikou oporou.

Děkuji vám všem.

Obsah

1. Úvod	9
2. Okolnosti vylučující protiprávnost	11
2.1 Obecně – okolnost vylučující protiprávnost	11
2. 1. 1 Rysy okolností vylučující protiprávnost:	12
2.2 Druhy okolností vylučují protiprávnost	13
2.2.1 Krajiní nouze	14
2.2.1.1. Podmínky krajiní nouze	15
2.2.2. Nutná obrana	15
2.2.2.1. Podmínky nutné obrany	16
2.2.3. Svolení poškozeného	17
2.2.3.1. Podmínky svolení poškozeného	17
2.2.4. Přípustné riziko	18
2.2.4.1. Podmínky přípustného rizika	18
2.2.5. Oprávněné použití zbraně	19
2.2.6. Další okolnosti vylučující protiprávnost, které nejsou uvedeny v zákoně... ..	20
2.2.6.1. Výkon práv a povinností	20
2.2.6.2. Výkon povolání	20
2.2.6.3. Splnění závazného rozkazu	20
3. Oprávněné použití zbraně	21
3.1 Rozbor pojmu oprávněné použití zbraně	21
3.2 Právní předpisy na, které je odkazováno z §32 trestního zákona.....	24
3.3 Vývoj trestního práva s důrazem na oprávněné použití zbraně a jiné okolnosti vylučující protiprávnost	27
3.3.1 Období první republiky	28

3.3.2 Období druhé republiky	29
3.3.3 Současná právní úprava trestního práva	32
3.3.3.1 Nový trestní zákoník a jeho změny v okolnostech vylučující protiprávnost	33
4. Nejdůležitější zákony, které upravují oprávněné použití zbraně a příslušné sbory, kterým oprávnění použití zbraně dle zákonů náleží.....	34
4.1 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky	34
4.1.1 Policejní sbor	38
4.1.2 Použití zbraně a policie	39
4.1.2.1 Policie a zbraně v období 1918 – 1939	39
4.1.2.2 Policie a zbraně 1939 – 1945	40
4.1.2.3 Policie a zbraně po roce 1945.....	40
4.2 Zákon č. 553/1991 Sb., o Obecní policii	41
4.2.1 Obecní policie.....	42
4.3 Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě	43
4.3.1 Sbor bezpečnostní informační služby	43
4.4 Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky	44
4.4.1 Sbor ozbrojených sil	44
4.5 Zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii	44
4.5.1 Sbor vojenské policie.....	45
4.6 Zákon č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství	45
4.7 Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci	45
4.7.1 Sbor příslušníků vězeňské služby a justiční strážci	46
4.8 Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů	47
4.8.1 Sbor inspektorů bezpečnostních sborů	47
5. Oprávněné použití zbraně ve spojení s nutnou obranou.....	48
5.1 Nejvyšší soud, 7 Tdo 461/2004 D1	49

6. Zbraně	50
6.1 Rozdělení zbraní	50
6.1.1 Dělení střelných zbraní	51
6.2 Obranné zbraně.....	53
6.3 Střelivo	54
6.4 Kriminalistická balistika	54
6.5 Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu	55
6.5.1 Zbrojní průkaz	56
6.5.2 Osobní zkušenosti se získáním zbrojního průkazu.....	57
7. Úvahy de lege ferenda ¹⁰⁴	58
8. Dotazník na téma: Oprávněné použití zbraně	60
10. Závěr	66
11. Seznam literatury a internetových zdrojů	68
12. Resümee.....	70

1. Úvod

Oprávněné použití zbraně, toto slovní spojení je hlavní náplní této diplomové práce. Oprávněné použití zbraně je jednou z okolností vylučující protiprávnost. To, že tomu tak skutečně je, se můžeme dozvědět jednak z trestněprávní úpravy a jednak prakticky ze všech učebnic trestního práva, které jsou v naší zemi na trhu. Pozornému čtenáři by však neuniklo nebo by nemělo uniknout, že tato okolnost vylučující protiprávnost je z hlediska objasnění poměrně zanedbaná oproti krajní nouzi a nutné obraně. Autoři učebnic se zaměřují především na „populárnější“ nutnou obranu a krajní nouzi, jelikož je dle mého mínění mnohem přijatelnější popisovat něco co je snáze definovatelné a rozpoznatelné. Tím samozřejmě nechci odsuzovat kterékoliv autory publikací zabývajících se těmito tématy. Domnívám se, že zákon popisuje krajní nouzi a nutnou obranu tak jasně a zřetelně, že často není pochyb o tom, že se o tyto okolnosti vylučující protiprávnost skutečně jedná. Kromě množství publikací vydaných na toto téma existuje i řada judikátů, které upřesňují a tím i doplňují případné mezery v zákoně, co se týče krajní nouze a nutné obrany. Judikatura k oprávněnému použití zbraně je skutečně zanedbatelná ve srovnání s jinými okolnostmi vylučujícími protiprávnost.

Po přečtení samotného paragrafu nám zákonodárce nesděluje příliš informací, které by nám stačily na objasnění, zda se jedná o okolnost vylučující protiprávnost, či nikoliv. V mém okolí je mnoho osob, které se domnívají, že zabývat se právy je velice snadné. Často se mylně domnívají, že si stačí přečíst dva tři paragrafy a tím vyřešit a zhodnotit celou podstatu věci (je možné, že bych se k jejich názoru také dříve přikláněla, ale studium zde na Právnické fakultě ZČU v Plzni mi objasnilo, jak je právo „základné“), jenže všichni ti, kteří se právy zabývají, moc dobře vědí, že to tak jednoduché není. A není to tak jednoduché, ani co se týče oprávněného použití zbraně. Každý kdo má zájem dozvědět se více, musí nahlédnout do komentáře k Trestnímu zákoníku, kde je uvedeno, jaké jiné právní předpisy jsou příslušné k dané problematice. Dle mého názoru není tento výčet konečný, jelikož se domnívám, že zákon musí dopředu počítat s možnými změnami, v tomto případě by to mohl být například nový bezpečnostní sbor. V této souvislosti bych pohovořila krátce o Generální inspekci bezpečnostních sborů.

Při volbě tématu diplomové práce byla pro mě Katedra trestního práva na prvním místě, jelikož za celou dobu studia mne nezaujaly žádné jiné přednášky a semináře natolik, aby předčily ty z Katedry trestního práva. Po vypsání témat diplomových prací jsem také neměla těžké rozhodování, jelikož máme v naší rodině celkem kladný vztah ke zbraním (kladný v tom směru, užití zbraní na střelnicích). Z přednášek a seminářů jsem věděla, že učebnice i zákon oprávněné používání zbraně definují, proto jsem se domnívala, že nebude problém vyhledat materiály zabývající se tímto tématem. Věřila jsem, že existuje komplexní (alespoň jedna) publikace, která se tomuto tématu plně a uceleně věnuje. Po vystřízlivění z této představy jsem začala pátrat po zdrojích, které by mi napomohly tuto diplomovou práci uceleně sepsat.

Doufám, že tato práce povede k objasnění problematiky, která není evidentně tak jasná, jak by se na první pohled zdálo. Budu se zde věnovat okrajově všem okolnostem vylučující protiprávnost, ale samozřejmě, že hlavní obsahem této práce bude poslední ze zákona jmenovaných okolností. Kromě současné právní úpravy zmíním i historickou úpravu oprávněného použití zbraně na území českých zemích (s bližším zaměřením na období První a Druhé republiky). Jelikož jiné právní předpisy jsou plnou a vlastně hlavní součástí oprávněného použití zbraně proberu ty nejpodstatnější z nich.

Na konci diplomové práce vložím a vyhodnotím krátký dotazník, který jsem rozšířila jednak mezi studenty práv, širokou veřejnost, ale také mezi policisty České republiky. O tom, zda přidat dotazník do diplomové práce jsem dlouze uvažovala a domnívám se, že názor veřejnosti na toto téma je podstatný, jelikož když jsou kdekoliv zmiňovány okolnosti vylučující protiprávnost, tak to rozhodně není o oprávněném použití zbraně.

2. Okolnosti vylučující protiprávnost

Téma oprávněné použití zbraně je jednou z okolností vylučující protiprávnost, proto je vhodné vysvětlit, co okolnost vylučující protiprávnost vlastně je a jaké druhy okolností český právní řád zná, kde a jak jsou upraveny.

2.1 Obecně – okolnost vylučující protiprávnost

Okolnosti se člení na:

Okolnosti vylučující trestnost

Okolnosti způsobující zánik trestnosti¹

V prvním případě, a to v okolnostech vylučující trestnost, osoby mohou dle přirozeného práva konat. Buď konají po právu či proti právu. Osoby, které konají proti právu, se dopouštějí trestného či jinak protiprávního činu. Skutek osob, které jednaly proti právu, jsou od sankcí, které stanoví zákon, osvobozeny a to na základě prokázání okolností vylučující protiprávnost. Jednající osoba musí prokázat, že skutek, který vykonala, není trestným či jiným protiprávním činem, jelikož osoba byla nucena k takovému kroku přistoupit pouze v krajních mezích a to zcela přiměřeně dané situaci. Tyto okolnosti zbaví osobu, která vykonala trestný čin, trestní odpovědnosti. Takovýto čin tudíž není protiprávní a ani nebezpečný pro společnost, a proto není stanovena trestní sankce.²

Na účinky, které působí *ex tunc*³ na okolnosti vylučující trestnost, je pohlíženo, jako by nevznikly, a tudíž trestněprávní odpovědnost nenastává.

1 KRATOCHVÍL, Vladimír. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné: obecná část*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 360. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-042-3.

2 JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 241. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3

3 účinky, které působí od prvopočátku, doslova by šel tento výraz vyložit jako: od tehdy

Ve druhém případě, a to při okolnostech, které způsobují zánik trestnosti, se účinky mění z *ex tunc* na *ex nunc* ⁴. Tyto okolnosti se dostaví následně po spáchání trestného činu a mají za následek, že zanikne společenská i protiprávní škodlivost ⁵. Okolnost vznikne až po spáchání trestného činu a může se projevit tím, že pachatel činu upřímně litoval, sám svůj čin oznámil úřadům či pomohl při objasňování své trestné činnosti ⁶.

Dalším možným odlišením od těchto okolností vylučující protiprávnost je rozlišení od případů, kdy trestný čin spáchá osoba, která není způsobilá k trestní odpovědnosti. Trestný čin jako takový vznikl, ale pachatele není možné potrestat. Proto v jistých situacích se dá tento nedostatek způsobilosti považovat také jako za okolnost vylučující protiprávnost. Způsobilost k trestní odpovědnosti je určena přičetností, věkem, rozumovou a mravní vyspělostí.

2. 1. 1 Rysy okolností vylučující protiprávnost:

- Jsou naplněny skutkové znaky trestného činu
- Všechny trestné činy mohou být vyloučeny z trestní odpovědnosti, pokud byly spáchány v režimu okolností vylučující protiprávnost
- Okolnosti jsou v zájmu společnosti, a tudíž je vyloučená společenská škodlivost
- Účinky platí *ex tunc*
- Při konání jedné okolnosti vylučující protiprávnost není možné použít druhou okolnost

4 účinky, které nepůsobí už od začátku, ale od určité skutečnosti, doslova by šel tento výraz přeložit jako: od nyní

5 KRATOCHVÍL, Vladimír. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné: obecná část*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 361. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-042-3.

6 ŠÁMAL, Pavel, František PÚRY a Stanislav RIZMAN. *Trestní zákon: komentář*. 5. přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2003, s. 248-254. Beckova edice Komentované zákony. ISBN 80-7179-624-7.

Všechny druhy okolností (krajní nouze, nutná obrana, svolení poškozeného, přípustné riziko, oprávněné použití zbraně, výkon práv a povinností, výkon povolání) mají stejnou právní sílu⁷

2.2 Druhy okolností vylučující protiprávnost

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, zná několik druhů okolností vylučující protiprávnost. Jsou jimi:

§ 28 Krajní nouze

§ 29 Nutná obrana

§ 30 Svolení poškozeného

§ 31 Přípustné riziko

§ 32 Oprávněné použití zbraně

Těchto pět okolností vylučujících protiprávnost je pevně stanoveno v Trestním zákoníku, avšak tento výčet není konečný. Další druhy okolností vyplynuly z praxe, není vyloučeno, že po novelizaci či po vydání nového trestního zákona nebudou tyto okolnosti vylučující protiprávnost již také zákonem uvedeny. Jsou jimi například další tři okolnosti vylučující protiprávnost a to výkon práv a povinností, výkon povolání⁸ a beztrestnost agenta⁹.

7 KRATOCHVÍL, Vladimír. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné: obecná část*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 364. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-042-3

8 JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 263. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3

9 JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 242. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3

Nyní se budu věnovat krátkému popisu jednotlivých okolností vylučující protiprávnost. Jelikož se domnívám, že přesné znění jednotlivých okolností je důležité, budu citovat každou okolnost ze Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

2.2.1 Krajní nouze

Krajiní nouze je první z okolností vylučující protiprávnost. Musí být splněno několik podmínek, aby se jednalo o krajiní nouzi. Hlavními hesly je hrozící nebezpečí, bezprostřednost a především to, že konečný následek nesmí způsobit horší následky, než kdyby nebylo k činu v krajiní nouzi přistoupeno. Krajiní nouze je společně s nutnou obranou institutem, o kterém je nejvíce pojednáváno (z výčtu všech okolností vylučujících protiprávnost).

„(1) Čin, jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o krajiní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.“¹⁰

V krajiní nouzi dochází ke střetu státem chráněných zájmů¹¹. Osobě může vzniknout škoda jednáním nekonkrétního pachatele. Ochrana může být proti čemukoliv až na útočníka, jelikož proti útočníkovi je možná jiná okolnost vylučující protiprávnost a to nutná obrana.

¹⁰ ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009-2010, s. 319. ISBN 978-80-7400-109-3.

¹¹ Např. život, zdraví, majetek

2.2.1.1. Podmínky krajní nouze

1. Nebezpečí, které ohrožují zájmy, jenž jsou pod ochranou státu
2. Nebezpečí nebylo možné odstranit jiným možným a dovoleným způsobem
3. Přiměřenost účinku krajní nouze
4. Vyloučenost osob, které mají za povinnost snášet případné riziko (policisté, vojáci, lékaři)
5. Skutečně hrozící nebezpečí ¹²

Příklady krajní nouze:

O krajní nouzi se bude jednat v případě, když žena postřelí psa, který chce zaútočit na dítě, eventuálně muž úmyslně zničí susedovu garáž proto, aby se oheň ze susedova hořícího domu dál nerozšířil na zbytek města.

2.2.2. Nutná obrana

Nutná obrana nastává v případě, že osoba musí použít na odvrácení možného nebezpečí čin, který by byl jinak trestný. Nutná obrana může být chápána jako pozitivní i v tom směru, pokud dokáže zabránit dokončení plánovaného trestného činu. Nutná obrana je pojistka státu, jenž nedokáže sám ochránit všechny osoby, které se na daném území pohybují. Pojistkou myslím situaci kdy, hrozí-li občanovi nebezpečí, má možnost se sám ochránit, aniž by byl následně trestně odpovědný. Nutná obrana je důležitým prvkem, jenž zajišťuje právo na sebeobranu.

12 KRATOCHVÍL, Vladimír. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné : obecná část*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 365-370. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-042-3

2.2.2.1. Podmínky nutné obrany

1. Bezprostřední ohrožení státem chráněných zájmů
2. Neoprávněný zásah do zájmů jiných osob
3. Naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu (např. zavinění)
4. Přímou hrozící nebezpečí útoku či stále probíhající útok
5. Vážnost útoku¹³

„(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.“¹⁴

V praxi by se však nicméně mohlo stát, že osoba, které hrozí přímé nebezpečí, by použila nepřiměřené postupy. Tento jev se nazývá *exces*¹⁵. Nepřiměřený útok by mohl znamenat třeba použití slzného spreje na spolužáka, který by si chtěl vypůjčit propisku¹⁶.

Příklady nutné obrany:

Žena usmrtí muže, který na ní chce násilně vykonat soulož bez jejího souhlasu, tohoto aktu se domáhá pomocí střelné zbraně, či muž v restauračním zařízení udeří jiného muže, jenž ho pod vlivem alkoholu napadne nožem.

¹³ KRATOCHVÍL, Vladimír. Kurs trestního práva: trestní právo hmotné: obecná část. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 370-379. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-042-3

¹⁴ ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009-2010, s. 327. ISBN 978-80-7400-109-3.

¹⁵ Výstřelek, v tomto případě jde o exces jako o vybočení ze stanovených mezí nutné obrany

¹⁶ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 256. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3

2.2.3. Svolení poškozeného

Stejně jako přípustné riziko je svolení poškozeného relativně novým institutem okolností vylučující protiprávnost. V roce 2009 prošlo trestní právo velkou změnou a do trestního zákoníku byly přidány výše uvedené dvě okolnosti vylučující protiprávnost.

Svolení nebo-li udělení souhlasu k zásahu do práv vlastní osoby. Zásah by jinak nabyl protiprávní účinky, ale poškozený tímto krokem zamezí trestní odpovědnosti zasahující osoby.

2.2.3.1. Podmínky svolení poškozeného

1. Poškození osobních zájmů
2. Souhlas je jasně dán před činem, je zřetelně, jasně a samostatně udělený
3. Zásah do osobních práv se nesmí týkat zdraví (výjimkou jsou lékařské zásahy)¹⁷

„(1) Trestný čin nespáchá, kdo jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny.

(2) Svolení podle odstavce 1 musí být dáno předem nebo současně s jednáním osoby páčající čin jinak trestný, dobrovolně, určitě, vážně a srozumitelně; je-li takové svolení dáno až po spáchání činu, je pachatel beztrestný, mohl-li důvodně předpokládat, že osoba uvedená v odstavci 1 by tento souhlas jinak udělila vzhledem k okolnostem případu a svým poměrům.

(3) S výjimkou případů svolení k lékařským zákrokům, které jsou v době činu v souladu s právním řádem a poznatky lékařské vědy a praxe, nelze za svolení podle odstavce 1 považovat souhlas k ublížení na zdraví nebo usmrcení.“¹⁸

¹⁷ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 258. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3

¹⁸ ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009-2010, s. 349. ISBN 978-80-7400-109-3.

Příklady svolení poškozeného:

Žena požádá kolemjdoucího muže, aby rozbil okénko u jejího motorového vozidla z důvodu, že si ve vozidle uzavřela klíče. Dále např. muž požádá svého souseda, aby porazil strom, který by možným neřízeným pádem ohrožoval mužovo obydlí.

2.2.4. Přípustné riziko

Obdobně jako je tomu u svolení poškozeného, je i tento institut mladou součástí právního řádu, nicméně jako okolnost vylučující protiprávnost je známa již delší dobu. O přípustném riziku se hovoří především ve spojení s lékařskými a hospodářskými výzkumy. Lidstvo je ve vývoji jakéhokoliv zaměření velmi progresivní, a proto ne všechny výzkumy mohou probíhat bez rizik. A právě tato rizika je nutno při výzkumech často podstupovat. Musí být správně odhadnuto, kdy daný výzkum za riziko stojí a kdy nikoliv.

2.2.4.1. Podmínky přípustného rizika

1. Veškeré riziko je spojené s výkonem povolání a to pouze za účelem společenského prospěchu a nesmí být protiprávní
2. Riziko nesmí nastat, nedala-li dotyčná osoba souhlas
3. Riziko musí být přiměřené výsledku¹⁹

„(1) Trestný čin nespáchá, kdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce společensky prospěšnou činnost, kterou ohrozí nebo poruší zájem chráněný trestním zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak.

19 JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 260. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3

*(2) Nejde o přípustné riziko, jestliže taková činnost ohrozí život nebo zdraví člověka, aniž by jím byl dán k ní v souladu s jiným právním předpisem souhlas, nebo výsledek, k němuž směřuje, zcela zřejmě neodpovídá míře rizika, anebo provádění této činnosti zřejmě odporuje požadavkům jiného právního předpisu, veřejnému zájmu, zásadám lidskosti nebo se přičí dobrým mravům.*²⁰

Příklady přípustného rizika:

Laboratorní výzkumník aplikuje na pokusné osobně lék proti rakovině, který nemá s určitostí prokázané všechny možné účinky, avšak jeho testování je zásadní pro další výzkum.

2.2.5. Oprávněné použití zbraně

Poslední v zákoně uvedená okolnost vylučující je oprávněné použití zbraně. Uvedená na konci je dle mého mínění správně, jelikož sama o sobě není moc obsáhlá a odkazuje na mnoho jiných právních předpisů. Bez těchto dalších předpisů by tato okolnost byla zcela nedostatečně popsána a tím i interpretována.

Jelikož je tato okolnost hlavní náplní mé práce, bude tématu věnována celá samostatná následující kapitola.

²⁰ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009-2010, s. 354. ISBN 978-80-7400-109-3.

2.2.6. Další okolnosti vylučující protiprávnost, které nejsou uvedeny v zákoně.

2.2.6.1. Výkon práv a povinností

Výkon práv a povinností, plynoucí z dikce zákona, se týká plnění pracovních povinností. Je to vlastně možnost rozhodnutí, jenž osoby činí ve spojení se svou funkcí. Např. soudce rozhodne o stanovení či nestanovení kauce, je to zcela v jeho kompetenci.²¹

2.2.6.2. Výkon povolání

Výkon povolání je velice blízký výkonu práv a povinností, přesto zde rozdíly existují. Při výkonu povolání je přímo normativně nařízeno, jak se osoba musí rozhodnout a co má učinit. Např. policista zabaví motorové vozidlo opilému řidiči²².

2.2.6.3. Splnění závazného rozkazu

Jednatelství na příkaz vylučuje trestnost jen dotyčné osoby, která přímo rozkaz splnila a nikoliv toho, kdo příkaz vydal²³.

21 JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 263-264. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3

22 JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 264-266. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3

23 KRATOCHVÍL, Vladimír. Kurs trestního práva: trestní právo hmotné : obecná část. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 399-400. Právnické učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-042-3

3. Oprávněné použití zbraně

Oprávněné použití zbraně je, jak už bylo v práci několikrát zmíněno, jedna z okolností vylučujících protiprávnost. Současná a předchozí právní úprava této okolnosti vylučující protiprávnost se ve své podstatě mnoho neliší.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník stanoví jako oprávněné použití zbraně:

„Trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených jiným právním předpisem.“²⁴

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

„Trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích zmocnění příslušných zákonných předpisů.“²⁵

Obě právní úpravy odkazují na další právní předpisy nezbytné k interpretaci a pochopení institutu oprávněného použití zbraně.

3.1 Rozbor pojmu oprávněné použití zbraně

Oprávněné použití zbraně

Tento termín můžeme najít hned v několika odborných slovnících. Nejprve se zaměřím na objasnění pojmu jako celku, a poté rozeberu jednotlivá slova.

24 ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009-2010, s. 360. ISBN 978-80-7400-109-3.

25 ŠÁMAL, Pavel, František PÚRY a Stanislav RIZMAN. *Trestní zákon: komentář*. 5. přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2003. Beckova edice Komentované zákony. ISBN 80-7179-624-7.

Oprávněné použití zbraně je označována jako okolnost vylučující protiprávnost, toto označení je ve slovnících stejné. Naopak v dalších popisech se slovníky rozcházejí. Např. Právníký slovník od Prof. JUDr. Dušana Hendrycha a kol. se zaměřuje na popsání dalších pramenů (Především Zákon o Policii ČR, o Obecní policii a další) oprávněného použití zbraně, jakožto i na krátké popsání použití různých druhů zbraní.²⁶ Oproti tomu Slovník českého práva od Doc. JUDr. Zdeňka Madara, Dr,Sc. a kol. se zaměřuje pouze na krátký popis oprávněného použití zbraně, který také odkazuje na paragraf 15 Trestního zákona.²⁷

Oprávnění – Možnost chovat se nějakým způsobem.

Tímto výrazem se Právníký slovník konkrétně nezabývá. Oproti tomu Slovník českého práva pod heslem „Oprávnění“ odkazuje na jiný pojem a to na Právo subjektivní. Právo subjektivní je právo nějakého subjekt se nějak chovat či něco konat. Slovník rozlišuje právo na absolutní (platné vůči všem) a relativní (platné pouze v konkrétním daném právním vztahu).

Použití- Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost uvádí pouze synonyma²⁸ ke slovu „použit“ a to výrazy: „upotřebit, užít“.²⁹ Použití znamená využít příslušný nástroj k účelu, se kterým byl vyroben (např. střelná zbraň ke střelbě či vrhací nůž k hodů) či k užití nástroje i jiným způsobem, než za jakým účelem byl prvotně zhotoven (např. střelnou zbraň můžeme použít jako tupý nástroj vhodný k úderu).

26 HENDRYCH, Dušan. *Právníký slovník*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2001, s. 527. ISBN 80-7179-360-4.

27 MADAR, Zdeněk. *Slovník českého práva*. 3. rozš. a podstatně přeprac. vyd. Praha: Linde, 2002, s. 952. ISBN 80-7201-377-7.

28 Synonymum je slovo, které má podobný význam, Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Vyd. 3., opr. Praha: Academia, 2005, s. 429. ISBN 978-80-200-1080-3.

29 Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Vyd. 3., opr. Praha: Academia, 2005, s. 300. ISBN 978-80-200-1080-3.

Zbraň – tento pojem lze najít prakticky v jakémkoliv slovníku. Výklady v jednotlivých slovnících se prakticky neliší. Zbraň je prostředek, který je využíván na obranu, útok či boj. Rozlišujeme několik druhů zbraní (Více v kapitole: 6.1 Rozdělení zbraní); střelné zbraně, které mají pohon, který vypustí střelu³⁰; úderné zbraně, které slouží k útoku za použití fyzické síly a chladné zbraně; které jsou určeny pro sekání, bodání atd.³¹

Oprávněné použití zbraně se týká použití zbraně v mezích jiných právních předpisů. U nutné obrany tomu tak není. Trestní zákoník přesně stanovuje, kdy se o nutnou obranu jedná a jaké podmínky musí být splněny. Zákon upravuje nutnou obranu v § 29 Trestního zákoníku. Nutná obrana je druhou okolností vylučující protiprávnost. Starší úprava Trestního zákona z roku 1961 dává nutnou obranu na první místo a svým textem se prakticky od nové úpravy neliší, pouze v pojmech: „*chráněný tímto zákonem*³² *x chráněný trestním zákonem*³³“. V současné úpravě je nahrazeno slovo: „tímto“ za slovo: „trestním“, což ve svém konečném důsledku má zcela stejné účinky. Obě právní úpravy mají blanketní povahu.

30 TILCH, Horst a Frank ARLOTH. Deutsches Rechts-Lexikon. 3. Aufl. München: C.H. Beck, 2001, s. 4746. ISBN 3 406 48054 3.

31 HRAZDÍRA, Ivo, Libor KOVÁRNÍK a František NOVOTNÝ. Použití zbraně a zákon. Vyd. 1. Praha: Eurounion, 2000, s. 32. ISBN 80-85858-83-5.

32 ŠÁMAL, Pavel, František PÚRY a Stanislav RIZMAN. Trestní zákon: komentář. 5. přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2003, s. 111. Beckova edice Komentované zákony. ISBN 80-7179-624-7.

33 ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009-2010, s. 360. ISBN 978-80-7400-109-3.

3.2 Právní předpisy na, které je odkazováno z §32 trestního zákona

- zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky;
- zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii;
- zákon č. 67/1992 Sb., o Vojenském obranném zpravodajství;
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky;
- zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii;
- zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě;
- zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky;
- zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon;
- zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů
- zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu a o změně zákona č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.³⁴

Výčet právních norem, které mohou upravovat problematiku oprávněného použití zbraně, není zcela taxativní. Komentáře k Trestnímu zákoníku uvádějí výše vyjmenované zákony, které mohou být doplněny ještě dále jinými právními předpisy. Jinými právními předpisy se rozumí podzákoné právní předpisy.³⁵ Orgány vydávající podzákoné právní předpisy jsou povinny striktně se držet při jejich zhotovování v mezích zákona.

34 ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009-2010, s. 360. ISBN 978-80-7400-109-3.

35 Podzákonými předpisy se rozumí vyhlášky, nařízení, závazné pokyny, atd.

Tyto podzákoné předpisy jsou vydávány především k upřesnění použití zbraně, nemohou však zmírnit podmínky, které jsou dány zákonnými předpisy, mohou pouze konkretizovat a zostřovat použití zbraní.

Oprávněné použití zbraně představuje ten nejdůraznější zásah do práv fyzických osob. Použití zbraně je možno jen na základě oprávnění, které vzniká nejčastěji služebním poměrem. Nejdůraznější zásah do práv fyzických osob je použití zbraně z toho důvodu, že zákony přidělují ochraně životu nejvyšší právní zájem. Právo na život je ustanoven v Listině základních práv a svobod v čl. 6.³⁶ Zmíněné právo je označeno jako základní lidské právo, které je nezadatelné, nezczitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné. I Česká republika je vázána také mezinárodními smlouvami a pakty, jako je např. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, kde je právo na život zakotveno v čl. 2.³⁷

V případě nutnosti zásahu jsou zasahující orgány povinny reagovat jen na bezprostřední hrozbu. Reakce musí být přiměřená akci. Zásah je naprosto vždy směřován proti pachateli, který svým jednáním ohrožuje druhé. Použití zbraně nemá nikdy v žádném případě pachatele zabít a také je naprosto vyloučeno použití zbraně proti třetím osobám, které nejsou do konfliktu nijak zapojeny. V případě, kdy hrozí velké riziko zasažení nepravého cíle, je použití zbraně také zakázáno. Další vyloučení použití zbraně je v situaci, že již bylo dosaženo cíle jiným způsobem, například některým z donucovacích prostředků. Obdobná situace nastane i tehdy, kdy již není možné dosáhnout cíle pomocí institutu použití zbraně.

36 PEZL, Tomáš a Michael PEZL. *Dokumenty ke studiu ústavního práva*. 4., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, s. 14. ISBN 8073802678.

37 http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/82E3CE7F-5D3D-46EB-8C13-4F3262F9E20B/0/Convention_CES.pdf

Každé užití zbraně je zcela na samostatném uvážení příslušníka ozbrojených sborů, který zákrok provádí. Rozhodnutí je nicméně závislé na několika okolnostech. Místo, čas, zkušenost se střelbou, situace zákroku, a především osobní přesvědčení, které vede k tomu, zda bude zbraň skutečně v zásadní moment použita.³⁸ Pokud se příslušník sboru rozhodne k zásahu, je tento akt nazýván: „Bezprostředním zásahem“. Bezprostřední zásah je aktem správního práva. Je to soubor činností, kterými je odvraceno nebezpečí. Správní právo uvádí příklady bezprostředních zásahů, které jsou spojeny se zásahy Policie ČR, jelikož právě Policie ČR je nejčastějším vykonavatelem těchto aktů.³⁹

38 MATES, Pavel, Jindřich ŠKODA a František VAVERA. *Veřejné sbory*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 215. Právní monografie. ISBN 9788073576042.

Osobním přesvědčením bych v této situaci viděla to, jestli bude příslušník ozbrojeného sboru skutečně schopen zbraň fakticky použít. Zákon nemluví o duševním rozpoložení zasahujícího příslušníka. Jako příklad bych uvedla situaci, kdy zasahující policistka bude rozmyšlet, zda namířit zbraň proti pachateli, který je jejím známým. Všechny okolnosti a podmínky pro splnění použití zbraně jsou v pořádku, ale morální zásady ji brání zbraň využít. Zákon se nezmiňuje o tom, že i přes to, že složením slibu se člověk zavazuje plnit všechny požadavky, které jsou mu služebním poměrem uloženy, že je jistota, že se příslušník ozbrojeného sboru skutečně pro takovýto krok odhodlá. Upřímně řečeno, osobně v tomto nevidím žádný problém, jelikož se domnívám, že nikdo nemůže být nucen zasáhnout proti vlastnímu přesvědčení, ale toto také záleží na situaci.

39 HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 280-282. Právní učebnice (C.H. Beck). ISBN 9788074000492.

3.3 Vývoj trestního práva s důrazem na oprávněné použití zbraně a jiné okolnosti vylučující protiprávnost

Trestní právo je, bylo a vždy bude jedním z nejdůležitějších práv v každé zemi. Vztahy mezi lidmi musí být zákonitě upraveny už jen z toho důvodu, aby byly vytyčené nezbytné hranice možného dovoleného chování. Naše společnost se řídí heslem, že vše je dovoleno, co není zákonem zakázáno. Je proto nezbytné, aby bylo určité chování státní mocí zakázáno, a nejsou státem chráněnější zájmy než ty, které jsou právě vždy uvedeny v trestních zákonech. Dle mého názoru si nejsou historici zcela jisti a mohli by se pouze dohadovat, od kdy a jaká je ta první významná trestněprávní úprava.

Jedna z prvních trestněprávních úprav na našem území byla, dle mého názoru, ze 16. století a byl to tzv. Koldínův zákoník, dále to bylo Obnovené zřízení zemské ze 17. st., tři úpravy z 18. st. a to Constitutio criminalis Josephina, Constitutio criminalis Theresiana a Všeobecný zákoník o zločinech a trestech na ně, počátkem 19. st. vznikl Zákoník o zločinech a těžkých policejních přestupcích, který byl v roce 1852 novelizován, o dva roky později byl vydán tzv. „Výpraskový patent“. V roce 1950 byl vydán Trestní zákon a v letech 1961 a 2009 byl poměrně zásadně přepracován.⁴⁰

40 KOLEKTIV, Karel Malý a. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3., přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 978-807-2014-330.

3.3.1 Období první republiky

První republika je datována od roku 1918 do roku 1938. Je to vlastně mezidobí dvou světových válek. S nadsázkou by se dalo říci, že 1. světová válka napomohla k osamostatnění českého národu z područí Rakouska – Uherska. České země nebyly na úplnou samostatnost zcela připravené, a proto bylo stanoveno zákonem č. 11/1918 Sb.(Zákon Národního výboru československého, o zřízení samostatného státu československého) v čl. 2, že Československo se bude prozatímně řídit zemskými a říšskými zákony.⁴¹

Pro trestní právo tento článek znamenal, že v Čechách a na Moravě byl stále v platnosti Trestní zákoník č. 117 Ř.z., o zločinech, přečinech a přestupcích z roku 1852, zatímco na Slovenku platila odlišná právní úprava a to Uherský trestní zákon z roku 1878, oba předpisy byly převzaty v pozdějších zněních.

§ 2 Rakouského trestního zákoníku č. 117 uvádí, důvody, které vylučují zlý úmysl. Tento trestní zákoník v § 2, písmeno g říká toto: „*když skutek se stal z neodolatelného donucení nebo u výkonu spravedlivé nutné obrany*“.⁴² Aby se mohlo jednat o nutnou obranu, musely být splněny podmínky stanovené tímto zákonem. Důležitou roli v posuzování, zda se skutečně jednalo o akt, který nebude posuzován jako trestný čin, byl čas, místo, okolnosti činu, potřeba odvrácení útoku, atd. Tato trestněprávní úprava neznala pojem oprávněného použití zbraně, proto musel zákonodárce tento stav vyřešit následně pomocí jiných právních předpisů. Bylo totiž nutné upravit používání zbraní různými ozbrojenými sbory, které ke své činnosti potřebovaly vytyčit pravomoci, co se týká užití zbraní. Vymezit, za jakých okolností a v jakých situacích je možné použít zbraň, bylo podstatné za období první republiky stejně, jako je tomu i dnes. Zákonodárci proto vydali několik zákonných i podzákonných právních předpisů, které tuto problematiku upravovali. Předpisy byly zaměřeny vždy jednotlivě na daný sbor, z čehož je evidentní, že samostatná právní úprava použití zbraně nevznikla.

41 <http://spcp.prf.cuni.cz/lex/11-18.htm>

42 <http://www.kakanien.info/Show.aspx?ID=1661&AspxAutoDetectCookieSupport=1>

Pro četnictvo byl uveden v platnost zákon č. 299/1920 Sb., o četnictvu, který použití zbraně jasně konkretizoval v § 13.⁴³

Pro sbor stráže bezpečnosti byl vydán zákon č. 230/1922 Sb., o sborech stráže bezpečnosti. Příslušník sboru bezpečnosti mohl dle § 4 užít zbraň pouze za předpokladu, že toho nebudou zneužívat a zbraň budou užívat s rozmyslem. Tento paragraf odkazuje na použití zbraně v Zákonu o četnictvu.⁴⁴

3.3.2 Období druhé republiky

Pár let po skončení 2. světové války se ujala vlády Komunistická strana Československa, která zahájila velký rekodifikační proces nejdůležitějších zákonů, a proto byl uveden k životu program tzv. právníké dvouletky. Během roku 1950-1952 prošla řada zákonů velkými změnami a samozřejmě se tento rekodifikační proces týkal i trestního práva. Roku 1950 byl vydán Zákon č. 86/1950 Sb., Trestní zákon. Tato trestněprávní úprava byla pojata v zcela novém duchu a to v duchu socialismu. Na prvním místě byla ochrana republiky s důrazem na materiální pojetí trestného činu.⁴⁵ Trestní zákon z roku 1950 výrazně rozšířil řady státem chráněných zájmů. Ochrana republiky a pracujícího lidu byla nad vším.⁴⁶

Tento trestní zákon upravoval okolnosti vylučující protiprávnost v § 8 a to nutnou obranu, § 9 upravoval krajní nouzi. Poprvé se setkáváme s úpravou oprávněného použití zbraně a to na konci tohoto zákona. § 308 uváděl, že pokud použijeme zbraň v mezích příslušných zákonů, tak nespácháme trestný čin.

43 <http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=1880&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>

44 <http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=3024&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>

45 materiální pojetí trestného činu znamená, že je kladen důraz na škodlivost, která směřuje proti společnosti

46 JÁNOŠÍKOVÁ, Petra, Vilém KNOLL a Alena RUNDOVÁ. *Mezníky českých právních dějin*. 3. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 162-167. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 9788073802516.

Jako nutnou obranu bylo možné kvalifikovat čin, kterým byl odvrácen útok na lidově demokratickou republiku či na jednotlivce a útok přímo hrozil nebo stále trval. Další z podmínek u nutné obrany byla přiměřenost útoku.

Krajní nouzí se rozumělo odvrácení nebezpečí, které bezprostředně hrozilo lidově demokratické republice či jednotlivci. Tento zákon stanovil, že způsobená škoda musela být menší, než ta která přímo hrozila a nebylo možné učinit jiné kroky, jenž by vedly k odstranění škody. Na rozdíl od současné úpravy bylo v tomto paragrafu v odstavci druhém uvedeno, že se o krajní nouzi nejedná v situaci, kdy osoba, které nebezpečí hrozilo, byla povinna toto riziko snášet. Domnívám se, že toto ustanovení odkazovalo na nebezpečí hrozící přímo z výkonu povolání (např. lékař při vyšetření pacienta, policista při policejním zákroku, atd.).⁴⁷

Oprávněné použití zbraně bylo upraveno, jak je již výše v práci zmíněno, v § 308. Ten byl zasazen do hlavy desáté, tohoto trestního zákona, a to hlavy upravující Trestné činy vojenské. Příslušný paragraf stanovuje, že trestného činu se osoba nedopustí, pokud zbraň užije v mezích podle příslušných předpisů.⁴⁸ Úprava se tudíž svým obsahem příliš nelišila od úpravy oprávněného použití zbraně v současnosti. Důvodová zpráva vydaná k tomuto zákonu vyjmenovává příslušné právní předpisy, avšak mohou to být i ustanovení služebních předpisů, které jsou vydány pro vojenské účely prostřednictvím rozkazů. Tyto rozkazy je oprávněn vydávat i prezident republiky, jelikož jako hlava státu je vrchním velitelem branné moci. Předpisy, na které je odkazováno v § 308 zákona č. 86/1950, jsou: §10 zákona č. 286/1948 Sb., O národní bezpečnosti a §8 zákona č.321/1948 Sb., O sboru uniformované vězeňské strážce, §11 zákona č.86/1949 Sb., O přísežných hajných k ochraně lesů, polního majetku, myslivosti, rybářství a vod a vodních děl, a §6 zákona č. 152/1950., O úpravě bezpečnosti a provozu vnitrozemní plavby.⁴⁹

47 <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/projekty/tridni-justice/zakon86-87-1950.pdf>

48 ŠIMÁK, Jaroslav a Adolf DOLENSKÝ. *Trestní zákon a trestní řád*. 4. rozšířené vydání. Praha: Orbis, 1951, s. 100-101.

49 ŠIMÁK, Jaroslav a Adolf DOLENSKÝ. *Trestní zákon a trestní řád*. 4. rozšířené vydání. Praha: Orbis, 1951, s. 284.

Další trestní úpravou, která byla do nedávné doby platná, je zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon. Zákon č. 140/1961 uvádí tři okolnosti vylučující protiprávnost. Jsou jimi v § 13 nutná obrana, § 14 krajní nouze a § 15 oprávněné použití zbraně. Je to ve skutečnosti první zákon přesně definující oprávněné použití zbraně jako okolnost vylučující protiprávnost.⁵⁰

Samotný zákon byl několikrát novelizován a jednou z těch podstatnějších novelizací se změnilo i ustanovení o nutné obraně. Před novelou zákon uváděl, že nejde o nutnou obranu, pokud je obrana zcela zjevně nepřiměřená povaze a nebezpečnosti útoku. Po novelizaci je ustanovení změněno na definici takovouto: „*Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku*“.⁵¹

50 Osobně se domnívám, že zařadit oprávněné použití zbraně mezi okolnosti vylučující protiprávnost bylo logickým krokem zákonodárce. Učinit tento krok bylo dle mého názoru naprosto správné, a pokud by k tomuto nebylo přistoupeno v tomto zákoně, tak by to bylo jistě učiněn v některé z novelizací či v dalším nově vydaném trestním zákoně.

51 ŠÁMAL, Pavel, František PÚRY a Stanislav RIZMAN. Trestní zákon: komentář. 5. přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2003, s. 111-124. Beckova edice Komentované zákony. ISBN 80-7179-624-7.

3.3.3 Současná právní úprava trestního práva

Poslední a tou nejnovější i nejmodernější trestněprávní úpravou je Trestní zákoník, zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009. Tento nový a zcela zásadní Trestní zákoník přinesl množství zásadních změn. Některé paragrafy byly zcela vypuštěny a nahrazené novými, které jsou vhodnější pro potřeby současné společnosti a některé paragrafy byly pouze přepracovány. Zásadní proměnou prošla především zvláštní část zákona. Prioritní státem chráněné zájmy se totiž poněkud změnily.

Srovnání jednotlivých hlav současného a předchozího trestního zákona:

Zákon č. 140/1961 Sb.	Zákon č. 40/2009 Sb.
Trestné činy proti republice	Trestné činy proti životu a zdraví
Trestné činy hospodářské	Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství
Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných	Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti
Trestné činy obecně nebezpečné	Trestné činy proti rodině a dětem
Trestné činy hrubě narušující občanské soužití	Trestné činy proti majetku
Trestné činy proti rodině a mládeži	Trestné činy hospodářské
Trestné činy proti životu a zdraví	Trestné činy obecně nebezpečné
Trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti	Trestné činy proti životnímu prostředí
Trestné činy proti majetku	Trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci
Trestné činy proti lidskosti	Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných
Trestné činy proti brannosti a proti civilní službě	Trestné činy proti branné povinnosti
Trestné činy vojenské	Trestné činy vojenské
	Trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy

(Pro lepší přehlednost jsou vloženy hlavy trestního zákoníku do tabulky)

(Tabulka č. 1)

V této tabulce jsou jasně a přehledně uvedeny změny, které přinesl nový trestní zákoník. Priority státu se změnilo z prvořadě ochrany státu na nejdůležitější ochranu a to ochranu života a zdraví. Jak říká ústava a všechny učebnice na Teorii práva: „*Lid je zdrojem veškeré státní moci*“.⁵² Tento krok byl naprosto logický, jelikož není nutné chránit v první řadě republiku, pokud v ní nebude lid, který ji vlastně sám o sobě utváří a představuje.

3.3.3.1 Nový trestní zákoník a jeho změny v okolnostech vylučující protiprávnost

Oproti předchozí právní úpravě, kdy byly okolnosti vylučující protiprávnost zařazeny v hlavě druhé: Základy trestní odpovědnosti, se nová trestněprávní úprava přiklání k samostatnému pojetí. Této problematice je věnována celá samostatná hlava třetí: Okolnosti vylučující protiprávnost. Trestní zákoník rozšiřuje počet okolností vylučujících protiprávnost ze tří na pět. Ke krajní nouzi, nutné obraně, oprávněnému použití zbraně přibyly ještě dva instituty okolností vylučujících protiprávnost a to svolení poškozeného a přípustné riziko. Předpokládám, že zákonodárce rozšířil tento výčet okolností vylučujících protiprávnost čistě z praktických důvodů, jelikož již všechny případy (ve kterých by se mohlo jednat o vyloučení protiprávnosti) nebylo možné subsumovat pod stávající právní ustanovení. Je zcela možné, že již v další trestněprávní úpravě se dočkáme dalšího rozšíření těchto okolností vylučujících protiprávnost.

Popis jednotlivých okolností vylučujících protiprávnost je o kapitulu výše, proto nepovažuji za důležité je znova popisovat.

⁵² PEZL, Tomáš a Michael PEZL. *Dokumenty ke studiu ústavního práva*. 4., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, s. 5. ISBN 8073802678.

4. Nejdůležitější zákony, které upravují oprávněné použití zbraně a příslušné sbory, kterým oprávnění použití zbraně dle zákonů náleží

4.1 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon o Policii České republiky (dále bude použita zkratka: Zákon o Policii ČR) je jedním z nejpodstatnějších zákonů zaměřených na problematiku oprávněného použití zbraně, a proto mu budu také v této kapitole věnovat největší pozornost.

Policie je bezpečnostní sbor, který má za úkol pomáhat občanům i jiným osobám a zejména dbát na státem chráněné zájmy, jako jsou životy lidí, jejich zdraví a majetek. Při výkonu povolání policisty je nezbytné být seznámen s veškerými policejními postupy a právními předpisy, které jsou nutné k výkonu tohoto povolání. Zákon stanovuje dále základní povinnosti, které musí být příslušníky Policie ČR dodržovány. Jedná se především o zdvořilost, iniciativu a přiměřenost postupu. Tyto základní povinnosti se musí následně odrážet v jakýchkoli úkonech policie. Pokud tyto postupy nejsou v konkrétní situaci dostačující, následuje užití dalších prostředků. Těmi jsou zejména donucovací prostředky a použití zbraně.

Zákon o Policii ČR však ve svých ustanoveních hovoří pouze o užití zbraně, ačkoliv je zřejmé, že pokud policista použije zbraň, kterou má přidělenou pro výkon, jedná se o zbraň služební. Pojem služební zbraně není v tomto ani v jiných zákonech přesně definováno. Zmínku o služební zbrani je možno nalézt v Zákoně č. 553/1991 Sb., o obecní policii, kde § 20 jasně označuje výše zmíněnou zbraň jakož to služební.⁵³ Dalšími zákony hovořícími o služební zbrani jsou Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě a Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon.

53 MATES, Pavel. *Policejní právo: texty norem s komentářem*. Praha: Linde Praha, 2002, s. 139. ISBN 8072013297.

Použití zbraně v Zákoně o Policii ČR je upraveno v § 56. V něm je uvedeno za jakých podmínek a v jakých situacích je možné zbraň použít. Policista má oprávnění použít zbraň (odst. 1 § 56 Zák. o Policii ČR):

- v nutné obraně nebo případně v krajní nouzi
- pachatel, který je evidentně nebezpečný nereaguje na policistovu výzvu se vzdát či opustit úkryt
- pokud není jinak možno zabránit pachatelovo útěku
- pokud není jiného způsobu, jak překonat odpor pachatele
- pokud není možné jinak odvrátit útok na státem chráněný objekt nebo prostor
- není jiného způsobu jak zajistit ukončení nebezpečné jízdy řidiče dopravního prostředku
- v případě, kdy osoba odmítá uposlechnout policistův příkaz, zde je podmínka toho, že musí být předem využito jiného donucovacího prostředku
- když je zapotřebí zneškodnit zvíře, které může zapříčinit ztráty na zdraví či životě⁵⁴

Odst. 2 Zákona o Policii ČR stanovuje, že použití zbraně je ve skutečnosti ultima ratio.⁵⁵ Toto ustanovení odkazuje na paragraf uvedený v tomtéž zákoně a to na § 52, který přesně stanovuje jaké úkony se rozumí donucovacími úkony. Zákon je taxativně přesně vyjmenovává, a pro téma oprávněné použití zbraně jsou důležité tyto donucovací úkony:

c) obušek a jiný úderný prostředek,

54 <http://www.policie.cz/clanek/novy-zakon-o-policii-cr.aspx>

55 Tento pojem je institutem poslední možnosti, v tomto případě to znamená, že je to poslední možnost, kterou může policista při výkonu svého povolání využít

d) *vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky,*

m) *úder střelnou zbraní,*

n) *hrozba namířenou střelnou zbraní,*

o) *varovný výstřel*⁵⁶

Kladem střelné zbraně je ten fakt, že její použití lze stupňovat. Lze odlišit jednotlivé úkony se zbraní od výstřelu do vzduchu, prostřelením pneumatiky u ujíždějícího vozu s pachatelem či zásahu do části těla, která v případě zranění znemožní pachateli další postup v trestné činnosti (např. zásah střelou do pachatelovy ruky, která drží zbraň).⁵⁷

Pro zajištění zásady přiměřenosti jsou zákonem stanoveny povinnosti, které přikazují policistům činit úkony pro užití donucovacích prostředků a pro použití zbraně. Zásadu přiměřenosti pro učinění takovýchto kroků spatřuji především v tom, že byl sice použit donucovací prostředek nebo byla použita zbraň, avšak po skončení zákroku byla poskytnuta pachateli první pomoc v případě, že byl zraněn.

Zásadu přiměřenosti bych zařadila mezi další zásady, které plynou z Etického kodexu Policie České republiky. Dalšími zásadami které plynou z tohoto kodexu jsou: „*profesionalita, nestrannost, odpovědnost, ohleduplnost, bezúhonnost*“.⁵⁸ _

K těmto zásadám se příslušník Policie ČR zavazuje dobrovolně prostřednictvím Služební přísahy, jíž stvrdí okolnost, že se bude snažit dělat čest svému povolání. Bude se snažit vykonávat dobro pro společnost a bude se řídit rozkazy udělovanými

56 <http://www.policie.cz/clanek/novy-zakon-o-policii-cr.aspx>

57 JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 263. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3

58 NESVADBA, Petr. *Policejní etika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 283. ISBN 978-80-7380-195-3.

jeho nadřízenými.⁵⁹ Poslední část předchozí věty odkazuje na jednu v zákoně neuvedenou okolnost vylučující protiprávnost a to Jednatelství na příkaz.

Důležitým ujednáním v tomto zákoně je § 58, který vylučuje použití některých donucovacích prostředků proti těhotným ženám, osobám postiženým, osobám vysokého a nízkého věku. Vyloučenými prostředky jsou zejména: užití úderů, kopů, vytlačování štítem a podobně.

Osobně si myslím, že policisté musí zřetelně dávat pozor, aby rozpoznali takto chráněnou osobu, jelikož ne vždy je možné pouhým okem odhadnout věk, duševní či zdravotní stav osob, proti kterým by mohl být případně veden policejní zákrok. Dle mého názoru by bylo pro policisty správnější nechat potencionálního pachatele bez umravnění pomocí donucovacích prostředků, než poté čelit žalobám případně kárným postihům z nedostatku rozpoznávací schopnosti.⁶⁰

Zajímavým ustanovením je § 7 odst. 2 tohoto zákona, který říká, že policista, který není momentálně ve službě, musí vykonat zákrok (který by vykonal tak jako by byl ve službě).⁶¹ Takovýto zákrok je policista povinen vykonat hrozí-li bezprostřední nebezpečí, např. hrožení života či majetku.⁶² S nadsázkou by se dalo říci, že policistům služba nikdy nekončí.

59 TOMEK, Petr a Karel NOVÝ. Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 68. ISBN 8086898717.

60 čímž v tomto případě myslím např., když policista zasáhne proti ženě, která se policistovi jeví spíše jako obézní, ačkoliv je žena ve skutečnosti těhotná, někdy takovýto rozdíl nemůže být skutečně rozpoznatelný pouhým zrakem

61 <http://www.policie.cz/clanek/novy-zakon-o-policii-cr.aspx>

62 MATES, Pavel, Jindřich ŠKODA a František VAVERA. *Veřejné sbory*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 203. Právní monografie. ISBN 9788073576042.

4.1.1 Policejní sbor

Zákon o Policii ČR definuje policii jako sbor, který je jednotný a ozbrojený, a který má za úkol střežit bezpečnost státu a lidí v něm žijících i se nacházejících, dále chránit majetek, zajišťují pořádek. Jednou z velmi důležitých náplní policejní práce je odhalovat trestné činy a přestupky, a také jim předcházet.⁶³ O předcházení protiprávnímu jednání krásně hovoří publikace, s názvem *Veřejné sbory* od pana docenta Matese a kolektivu. Je zde přesně uvedeno: „ *S ohledem na vymezení pojmu policie v materiálním smyslu jde na první pohled o paradox, protože obsah policie tradičně spojován především s mocenským zasahováním v zájmu zachování pořádku, bezpečnosti, pokojného stavu. Ve skutečnosti jde o paradox jen zdánlivý. Předně se tu vyjadřuje ústavní zásada, že státní, resp. veřejná moc vůbec slouží občanům (čl. 2 odst. 3 Ústavy). Posláním policie tedy není především mocensky zasahovat a vystupovat jako represivní činitel ve chvíli, když dojde k poruchám, ale předcházet jim, pečovat o to, aby poruchy pokud možno vůbec nenastaly. Tím je naplňováno její poslání jakož to služby v první řadě.*“⁶⁴

Policejní sbor má také právo spolupracovat s jinými bezpečnostními sbory a to jak vnitrostátními, tak i těmi mezinárodními. Mezi další činnosti policie se řadí například – kontrola dokladů totožnosti, kontrola dokladů spojených s provozem vozidel, ochrana státních představitelů, pátrání po hledaných osobách a mnoho dalších. Všechny tyto úkoly je možné nalézt v Zákoně o Policii ČR v § 2.⁶⁵

63 Předcházení kriminality je pro současnou společnost velice důležité, tato práce je nedílnou součástí zachování hodnot ve společnosti. Prevencí jsou například různé osvětové programy policie, semináře, publikace, atd.

64 MATES, Pavel, Jindřich ŠKODA a František VAVERA. *Veřejné sbory*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 37. Právní monografie. ISBN 9788073576042.

Domnívám se, že tato formulace je krásným vystižením jak se lze všeobecně mýlit o věcech, které jsou ve skutečnosti úplně jinak. Tím mám na mysli to, že člověk by řekl, že je tady policie od toho, aby řešila problémy a ve skutečnosti je zde policie od toho, aby těmto problémům předcházela.

65 <http://www.policie.cz/clanek/novy-zakon-o-policii-cr.aspx>

4.1.2 Použití zbraně a policie

Skutečnost, že má policie oprávnění použít zbraně, jsem již v práci uváděla několikrát. Nyní bych se ráda na toto téma více zaměřila z hlediska historického.

4.1.2.1 Policie a zbraně v období 1918 – 1939

V kapitole 3.3.1 Období první republiky již bylo vysvětleno, že na vznik samostatného Československého státu nebyli naši mocnáři předem zcela připraveni, a proto zůstávaly v platnosti staré právní úpravy. Obdobně to platilo i o výzbroji a zásadách pro použití zbraně v případě nutnosti. Výzbroj policisty do roku 1919 se skládala ze šavle a revolveru o ráži 9 mm. Postupem času se potřeba změny projevila i ve výzbroji policistů. Šavle, jako zbraň, byly pro běžnou denní službu vyřazeny a na místo nich byly policistům přiděleny gumové obušky. Revolver byl nahrazen zbraní Praga s ráží 7,65 mm. Nicméně v roce 1927 byly šavle jako povinná výzbroj opětovně zavedeny. Poslední úpravou v tomto období bylo sjednocení výzbroje na gumový obušek, šavle, pistole, puška, bodák, lehký kulomet a další nezbytnosti, které sloužily k upínání jednotlivých zbraní, jako např. pouzdro na pistoli, pochva na šavli, atd.⁶⁶

Použití zbraně bylo upraveno v Zákoně č. 230/1922 Sb. z. a n., O sborech stráže bezpečnosti v § 4. Použití zbraně se týkalo případu nutné obrany, odvracení násilného útoku či zamezení útěku zločince, který je nebezpečný pro společnost i jednotlivce.⁶⁷

66 MACEK, Pavel a Lubomír UHLÍŘ. *Dějiny policie a četnictva*. Vyd. 1. Praha: Police history, 1999, s. 40. ISBN 8090267009.

67<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrf6mjzgizf6mrtgawta&conversationId=4112044>

4.1.2.2 Policie a zbraně 1939 – 1945

V období válečné okupace byl výkon policejní správy v rukou německého uzurpátora. Policejní příkazy byly vydávány dle momentální potřeby k jejich vydání. V případě neuposlechnutí rozkazu byla policie oprávněna si poslušnost násilně vynutit. Vynucení mohlo nastat v případech nutné obrany, vyřknutí příkazů ve smyslu trestního řádu či pouhého policejního příkazu. Zákonné prostředky sjednání pořádku byly následující: *fyzická síla*, která představovala především použití ruky k odnesení věcí, osob či lehčího fyzického násilí; – *zostřená fyzická síla*, pomocí které mohli policisté použít roubíky, fyzicky napadnout osoby, mohlo být také dále přistoupeno k použití psů; – *použití zbraně*, ať již stříelných, tak i chladných. Při použití zbraně bylo stanoveno, že musí být pachatel předem na tuto skutečnost upozorněn. Takže i v tomto období bylo použití zbraně (nebo spíše mělo být) ultima ratio. Tato problematika byla upravena ministerským výnosem z 26.7.1932.⁶⁸

4.1.2.3 Policie a zbraně po roce 1945

Po skončení 2. světové války se svět pomalu ale jistě zařadil zpět do správných kolejí. Změny proběhly samozřejmě i u policie. Důležitým zákonem byl zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, který byl donedávna v platnosti. Použití zbraně definoval v § 39. Oproti současné právní úpravě byl krásně obsáhlý a podrobný. Tím však nechci říci, že dnešní úprava je zcela strohá, ale zákon č. 283/1991 Sb. byl v tomto ohledu více členitější a podrobněji popsanejší (přinejmenším co se týče ustanovení použití zbraně).

§ 39 stanovoval kdy a za jakých podmínek je možné zbraň použít, kromě toho také popisoval, co se pojmem zbraň rozumí. Odlišný od současné právní úpravy byl především odstavec 2 až 5, který hovořil o speciálních donucovacích prostředcích a zbraních. Speciálními donucovacími prostředky se rozumělo použití zneschopňujících prostředků, úderů a užití vrhacích prostředků, které se nepovažují za zbraň.

68 MACEK, Pavel a Lubomír UHLÍŘ. *Dějiny policie a četnictva*. Vyd. 1. Praha: Police history, 2001, s. 39-40. ISBN 8086477010.

Dnešní Zákon o Policii ČR tyto donucovací prostředky nevyjmenovává samostatně, ale jsou zařazeny mezi běžné donucovací prostředky. Co se týče speciálních zbraní, byly za ně považovány zbraně brokové, odstřelovací, speciálně upravované, s tlumičem. Speciální zbraně nejsou v dnešní úpravě zákona uvedeny.⁶⁹

4.2 Zákon č. 553/1991 Sb., o Obecní policii

Tento zákon byl již okrajově zmíněn v předchozí kapitole. Hovořila jsem v ní o pojmech zbraň x služební zbraň.

Zákon o Obecní policii vymezuje okruh úkolů svěřených obecní policii mimo rámec Policie ČR. Příslušníci obecní policie náležejí k danému městu, jejich působnost tedy spadá pouze do určité oblasti. V tomto vyhranění vidím jeden z rozdílů oproti běžné policii. Jednotlivé útvary státní policie mají také své příslušné obvody, avšak jejich působnost může přesáhnout i do obvodů jiného policejního oddělení. Stejně množství znaků, které tyto dvě skupiny odlišují, jsou ve stejném počtu jako znaky, které je spojují. Společné znaky vymezené zákonem jsou např. ochrana bezpečnosti osob a majetku, dodržování pravidel občanského soužití, možnost použití donucovacích prostředků a zbraní a mnoho dalších.

Použití služební zbraně je uvedeno v § 20 tohoto zákona. Stejně jako Zákon o Policii ČR, tak i tento zákon stanovuje přesné podmínky, za kterých je možno zbraň užit. Tyto podmínky jsou prakticky totožné jako ty uvedené v Zákoně o Policii ČR. Rozdíl je nicméně patrný. A to hned v odst. 1. Ten dovoluje užití zbraně pouze za těchto okolností a to v případě nutné obrany i krajní nouze a dále při úkonu, který vede k zamezení útěku nebezpečného pachatele. Pouze v souvislosti s těmito třemi okolnostmi je možno použít služební zbraň.

69 ANTL, Miroslav a Josef VESELÝ. *Průvodce policisty trestním řízením: se vzory procesních postupů Policie ČR*. Praha: Linde Praha, 2002, s. 418-419. ISBN 8072013416.

Dále tento zákon určuje podmínku, která spočívá, stejně jako v Zákoně o Policii ČR, v nutnosti užití donucovacích prostředků jako první možnosti řešení konfliktu. Při nedodržení zákonem stanoveného postupu hrozí policistovi kázeňské řízení.

4.2.1 Obecní policie

Orgán obecní policie je pojmem, který není cizí žádnému z větších či menších měst v České republice. Obecní policie totiž spadá pod plnou jurisdikci obcí. Obec má právo zřídit obecní policii, toto právo je zaručeno Zákonem o obecní policii. Obec může zřídit obecní policii obecně závaznou vyhláškou. Obecně závazná vyhláška musí obsahovat: rozhodnutí o zřízení obecní policie, kde má sídlo, který den je dnem zřízení a jakým způsobem lze obecní policii zrušit.⁷⁰

Příslušníci obecní policie se nazývají strážníci, jejich zaměstnavatelem je obec. Pro výkon strážníka musí být splněny podmínky, kterými jsou příslušný věk (21 let), absolvování kursu a úspěšné složení zkoušky, dále je to bezúhonnost, tělesné a duševní předpoklady pro výkon tohoto povolání.⁷¹

Do povinností obecní policie spadá zejména zabezpečování místního veřejného pořádku, kontrolování jak jsou dodržovány obecně závazné předpisy, dohlížení nad občanským soužitím obyvatel a návštěvníků města, udělovat pokuty a projednávat přestupky.⁷²

70 MATES, Pavel. *Policejní právo: texty norem s komentářem*. Praha: Linde Praha, 2002, s. 120-143. ISBN 8072013297.

71 ČERNÝ, Jan. *Veřejný pořádek, aneb, Co trápí starosty: příručka pro praxi obecních úřadů*. Praha: Linde, 1999, s. 382-386. ISBN 8072011715.

72 MATES, Pavel. *Policejní právo: texty norem s komentářem*. Praha: Linde Praha, 2002, s. 122-123. ISBN 8072013297.

4.3 Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě

Tento zákon přináší oprávněné použití zbraně v § 5, kde je vyjádřeno oprávnění držení a nošení služební střelné zbraně a její použití v případě nutné obrany a krajní nouze. Tímto paragrafem je odkázáno na dvě okolnosti vylučující protiprávnost v Trestním zákoníku a to na nutnou obranu a krajní nouzi.⁷³ Stejně jako v Zákoně o Obecní policii, i zde zákon hovoří o užití služební zbraně.

4.3.1 Sbor bezpečnostní informační služby

Úkolem bezpečnostní informační služby je shromažďovat a vyhodnocovat informace, které jsou důležité pro bezpečnost a ochranu České republiky, jejího ústavního zřízení a důležitých ekonomických zájmů.

Se zákonem o Bezpečnostní informační službě přímo souvisí zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky. Tento zákon ustanovuje společenství zpravodajských služeb, jsou jimi: již výše zmiňovaná Bezpečnostní informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace a Vojenské zpravodajství.⁷⁴

73 ÚZ č. 920, str. 190, Zákon č. 154/1994 Sb. O bezpečnostní informační službě.

Domnívám se, že autoři ÚZ č. 920 nezměnili odkaz v § 5. Je zde odkazováno na zákon č. 140/1961 Sb., přesto, že je dnes již v platnosti zcela nová trestněprávní úprava a to zákon č. 40/2009 Sb.

74 <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=42079&nr=153~2F1994&rpp=15#local-content>

4.4 Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

Zákon o ozbrojených silách České republiky je dalším zákonem na které je odkázáno ustanovení § 32 Trestního zákoníku. Tento příslušný zákon upravuje oprávněné použití zbraně v § 42. Zmíněný paragraf stanovuje kdy a za jakých podmínek je možno použít vojenskou zbraň. Je zde stanoveno, že voják může použít zbraň pouze při výkonu služby pořádkové, strážní, eskortní či dozorcí. Zbraň je možno použít při přímo hrozícím útoku či trvajícím útoku, při odvrácení nebezpečí, při zamezení útěku pachatele a v případech, kdy je zapotřebí zneškodnit zvíře, které ohrožuje život či zdraví osob. Mé ocenění tohoto paragrafu směřuje především k třetímu odstavci. Domnívám se, že podmínka slovního upozornění ve formě: „stůj“ a nebo ve formě: „stůj nebo střelím“,⁷⁵ je velice důležitým vyjádřením již několikrát zmiňovaného principu ultima ratio. Slovní upozornění na akt, který bude následovat, mají k dispozici všechny ozbrojené bezpečnostní sbory, ale pouze tento zákon to výslovně ukládá. Dále tento odstavec (oproti jiným zákonům) ukládá přímo možnost užití výstražného výstřelu.

4.4.1 Sbor ozbrojených sil

Český stát musí zajistit svým občanům ochranu a činí tak prostřednictvím ozbrojených sil. Ozbrojené síly není pouze armáda, ale dále je pod tento pojem subsumována Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. Sbohem ozbrojených sil se rozumí soubor vojáků ať již v činné nebo nečinné službě.⁷⁶

4.5 Zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii

Oprávněné použití zbraně je v tomto příslušném zákoně ustanoveno v § 32. Uvedené ustanovení má pouze blanketní charakter. Odkaz směřuje na zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. Zákon o ozbrojených silách České republiky upravuje použití vojenské zbraně v § 42. Tento příslušný zákon byl popsán již výše, proto nepovažuji za důležité jej znovu v této podkapitole rozvádět.

75, 76 <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>

4.5.1 Sbor vojenské policie

Vojenská policie je další nedílnou částí ozbrojeného sboru zajišťující kázeň a pořádek. Řídí provoz vozidel ozbrojených sil na veřejných komunikacích, šetří přestupy vojáku, atd. Působnost tohoto zákona se vztahuje na speciální subjekty a to na vojáky, kteří jsou v aktivní činné službě a na osoby, které se vyskytují ve vojenských objektech.⁷⁷

4.6 Zákon č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství

Tento zákon hovoří o oprávnění držet a nosit služební zbraň v § 5. Podmínkou pro použití zbraně je naplnění znaků nutné obrany či krajní nouze.⁷⁸

4.7 Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráž

Zákon o Vězeňské službě je také jednou z právních úprav, zakotvujících ve svých ustanoveních oprávněné použití zbraně. Podstatnou právní úpravou je zde § 18, který určuje v jakých případech je dovoleno použití střelné zbraně. Jako u většiny právních úprav, tak i zde je jednou z podmínek užití skutečnost, kdy by se jednalo o nutnou obranu, krajní nouzi, zneškodnění nebezpečného zvířete či zamezení útěku vězně. Stejně jako např. zákon o Policii ČR i zde je uvedeno, že zbraň je možné použít jen za předpokladu, že použití donucovacích prostředků nemá takové silné účinky, aby dosáhly stejného cíle jako při použití zbraně. § 19 téhož zákona rozvádí další nutná omezení při použití střelné zbraně a donucovacích prostředků. Omezení spočívá opět v zákazu užití těchto prostředků na těhotných ženách, osobách postižených či osobách vysokého věku.

⁷⁷ <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2553>

⁷⁸ <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4702>

Oproti zákonu o Policii ČR má uvedené ustanovení zostřující účinky. Zakazuje totiž také jako donucovacího prostředku použití služebního psa a užití střelné zbraně na ženách obecně (výjimkou je však přímé ohrožení zdraví či života příslušníka vězeňské služby či jiné osoby).⁷⁹

4.7.1 Sbor příslušníků vězeňské služby a justiční stráž

Současná vězeňská tematika není problematická, co se týká hlediska právní úpravy. Problém je spatřován pouze v tom, že je příliš mnoho osob, které jsou odsouzené k výkonu trestu odnětí svobody. Tato skutečnost nám ukazuje hned několik protichůdných hledisek. Jedním hlediskem je skutečnost, že orgány Policie ČR nepostupují tak úspěšně z hlediska prevence, což dle mého názoru je částečným selháním policejních orgánů, a převážným zhoršením morálních hodnot nejen obyvatel České republiky, nýbrž obecně. Opačnou stranou tohoto problému je fakt, že české soudy jsou natolik produktivní, že věznice v České republice mají neustále problémy s kapacitou.⁸⁰

Mezi přední úkoly vězeňské služby patří správa a střežení věznic, zabezpečovacích detencí, eskort osob ve výkonu vazby a zabezpečovací detence, různé nápravné programy, výzkum v oboru penologie⁸¹, atd.

79 <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2635>

80 Tyto názory jsou čistě mé osoby, z jistého úhlu pohledu by se dalo nazvat, že je toto hodnocení současného stavu spojeného s touto problematikou.

81 penologií se rozumí: „*nauka o trestech, jejich výkonu a jejich účincích*“. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 36. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3

4.8 Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů

Tento speciální zákon je v platnosti relativně krátkou dobu, proto není ani judikaturou uveden jako jiný právní předpis. Oprávněné použití zbraně je zde upraveno v § 25. Opětovně je v zákoně učiněný výčet okolností, kdy je možné použít zbraň, aby její užití bylo bráno jako okolnost vylučující protiprávnost. Podmínkami jsou nutná obrana či krajní nouze, zamezení útěku pachatele a dále případ, kdy není v silách příslušníka inspekce překonat odpor útočníka, atd.⁸²

4.8.1 Sbor inspektorů bezpečnostních sborů

Sbor generálních inspektorů je příslušný k vyhledávání a odhalování důkazů, které vedou k prokázání, že byl spáchán trestný čin příslušníky Policie ČR, celníky, atd.

Závěrem této kapitoly bych ráda zdůraznila, že výše provedený výčet není zcela taxativní. V případě, že bych měla popsat veškerou právní úpravu, která se týká i jen trochu dotýká této problematiky, bylo by to na další diplomovou práci.

82 <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6043>

5. Oprávněné použití zbraně ve spojení s nutnou obranou

V předchozích kapitolách této diplomové práce bylo podrobně rozepsáno o těchto dvou okolnostech vylučující protiprávnost. U oprávněného použití zbraně bylo přesně stanoveno kdy a za jakých okolností a po splnění jakých podmínek je možné zbraň použít. U nutné obrany bylo zkráceně popsáno, čeho se tento institut týká. Nyní bych se ráda zaměřila na tyto dvě okolnosti v jejich vzájemné souvislosti tj. ve spojení dohromady.

Hlavními znaky nutné obrany jsou odvracení přímo hrozícího nebo trvajícího útoku a přiměřenost obrany.⁸³ Znaky příslušející institutu nutné obrany jsou více méně po celou dobu jeho existence stejné. Postupem času se měnila slovní vyjádření, ale význam zůstával neměnný.⁸⁴

Literatura toto spojení nikde neuvádí. Nejčastější spojení těchto dvou institutů je možné nalézt v příslušných zákonech, které upravují oprávněné použití zbraně. Prakticky všechny příslušné zákony stanovují, že lze užít zbraň v případě nutné obrany.⁸⁵

Nejzajímavějším materiálem této kapitoly je proto judikatura.⁸⁶

83 ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009-2010, s. 327. ISBN 97880740017892.

84 Toto je poznatelné z kapitol o historii okolností vylučujících protiprávnost, případně z odkazovaných zdrojů.

85 Tento fakt je možný pozorovat v předchozí kapitole, která prakticky u každého zákona uvádí, že nutná obrana je jednou z podmínek, díky nimž je možné užít zbraň, ať již služební, vojenskou nebo stříelnou.

86 Judikáty jsem čerpala z internetových stránek www.beck-online.cz, pro přístup k následujícímu odkazu je nutné se do tohoto systému přihlásit. Právnická fakulta má k těmto zdrojům volný přístup buď přes VPN klienta nebo na univerzitních počítačích.

5.1 Nejvyšší soud, 7 Tdo 461/2004 D1

Nejvyšší soud dal za pravdu Krajskému soudu v Českých Budějovicích, kterýžto rozhodl, že obžalovaný je „uznán vinným pokusem trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1 a § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a) TrZ a trestným činem nedovoleného ozbrojení podle § 185 odst. 1 TrZ a byl odsouzen podle § 219 odst. 2 TrZ k trestu odnětí svobody na 12 let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 TrZ zařazen do věznice s ostrahou, podle §47 odst. 2 TrZ k trestu ztráty vojenské hodnosti a podle § 55 odst. 1 písm. a) TrZ k trestu propadnutí věci. Kromě toho bylo podle § 73 odst. 1 písm. c) TrZ vysloveno zabránění věci“.⁸⁷ Krajský soud posoudil situaci, kdy po slovních potyčkách se obžalovaný odebral do svého automobilu, odkud si vyzvednul nelegálně drženou zbraň a telefonicky kontaktoval ostatní podezřelé. Ti mu sdělili svůj plán odejít do parku, kde se měly nacházet poškozené osoby. Po příchodu k parku viděl obžalovaný, jak se k němu poškození blíží, načež měl dostatek času park v klidu opustit. Toho však nevyužil a vystřelil několik varovných výstřelů v domnění, že poškozené zastraší a ti upustí od útoku. Což se však nestalo, a když došlo na fyzický kontakt, použil obžalovaný zbraň a tím se dopustil činu vraždy. Soud rozhodl, že i když byly naplněny znaky nutné obrany, měl obžalovaný jako první možnost zvolit cestu odchodu z parku.

Domnívám se, že tento judikát je zajímavý především skutečností, že obžalovaný rozhodnutím Krajského soudu ztratil vojenské hodnosti, což svědčí o tom, že to dříve byl příslušník některého bezpečnostního sboru. V případě, že by použil služební zbraň, posuzovalo by se jeho jednání i z hlediska útoku na veřejného činitele⁸⁸ (k čemuž nedošlo, jelikož použil nelegálně drženou zbraň).

⁸⁷<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=njptembqgrpxixzwhe4a&conversationId=4131770>

⁸⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 757-758. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3

6. Zbraně

Pojem zbraň je neuvěřitelně široké téma. Zákony vymezují zbraň různými způsoby. Nejčastější definicí je, že na zbraň je pohlíženo jako na zbraň technického typu.⁸⁹ Zákon o Policii ČR vymezuje zbraň jako střelnou zbraň, bodnou, sečnou, speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek, speciální náloživo.⁹⁰ Zákon o obecní policii hovoří o služební zbrani, služební zbraní může být pouze střelná zbraň.⁹¹ Zákon o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky také hovoří pouze o střelné zbrani.⁹² Zákon o Generální inspekci bezpečnosti sborů definuje zbraň jako zbraň střelnou včetně střeliva a doplňků zbraně, zbraň bodnou a sečnou.⁹³ Z tohoto krátkého přehledu je evidentní, že každý ozbrojený sbor má na pojem zbraně svůj vlastní způsob výkladu.

6.1 Rozdělení zbraní

- chladné zbraně

Jedná se např. o dýku, meč, sekeru – zbraň, která slouží k bodnutí či řezu

- úderné zbraně

Jedná se např. o kyj, kus dřeva – zbraň je určena k zásahu prudkou a nárazovou silou

89 JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 263. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3

90 <http://www.policie.cz/clanek/novy-zakon-o-policii-cr.aspx>

91 MATES, Pavel. *Policejní právo: texty norem s komentářem*. Praha: Linde Praha, 2002, s. 139-140. ISBN 8072013297.

92 <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2635>

93 <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6043>

- střelné zbraně

Jedná se např. o pistoli, luk – zbraň je určena k vypuštění střely na větší vzdálenost

V této kapitole se zaměřím především na poslední typ zbraní a to na zbraně střelného typu.

6.1.1 Dělení střelných zbraní

Střelné zbraně dělíme z několika hledisek.

1) Dělení dle zdroje pohybu

- mechanické (k vypuštění střely použijeme mechanickou sílu)
- plynové (k vypuštění střely použijeme plyn, jako je například vzduch či oxid uhličitý, který stlačením dosáhne takové energie, která je schopná střelu vypustit)
- palné („*k uvedení střely do pohybu využívají uvolnění chemické energie výmetné náplně nebo samotné zápalkové složky*“)⁹⁴

Literatura dále uvádí jako další typ střelných zbraní zbraně metné (k vypuštění střely dochází pomocí vlastní fyzické síly střelce pomocí hození rukou, projektilem. Zde mohou být použity různé předměty jako např. kámen, láhev, atd.)

2) Dělení dle ovladatelnosti

- ruční + krátké (jednoruční)
- + dlouhé (dvouruční)

⁹⁴ HRAZDÍRA, Ivo, Libor KOVÁRNÍK a František NOVOTNÝ. *Použití zbraně a zákon*. Vyd. 1. Praha: Eurounion, 2000, s. 32. ISBN 80-85858-83-5.

- lafetové (zbraně těžké váhy, které není možno při jejich užití držet v ruce, ale je nutno je uložit na lafetu, což je zařízení pro upevnění zbraně⁹⁵)

3) Dělení dle způsobu nabíjení

- předovky
- zadovky

4) Dělení dle hlediska konstrukce

- jednoranné (zbraň je nutno opakovaně nabíjet novým kusem náboje před každým jednotlivým výstřelem)
- opakovací (zbraň je nutno opakovaně nabít, nabíjeno je ze soustavy zásobníků)
- samonabíjecí (zbraň není nutno opakovaně nabíjet či doplňovat střelivo, mechanismus zbraně funguje automaticky, „s výjimkou spouštění (iniciace náboje)“⁹⁶)
- samočinné (střílení z kategorie činných zbraní je možno dvěma způsoby a to buď jednotlivými výstřely či dávkami)

5) Dělení dle vyrovnání zpětného rázu

- klasické
- bezzákluzové
- raketové

95 KRÍŽEK, Leonid; ČECH, Ctirad. *Encyklopedie zbraní a zbroje*. Praha : Libri, 1999. 234 s. ISBN 80-85983-70-2.

96 HRAZDÍRA, Ivo, Libor KOVÁRNÍK a František NOVOTNÝ. *Použití zbraně a zákon*. Vyd. 1. Praha: Eurounion, 2000, s. 32. ISBN 80-85858-83-5.

Zákon vymezuje zbraně v příloze k zákonu č. 119/2002 Sb. jako:

1. Střelná zbraň	13. Samonabíjecí zbraň
2. Palná zbraň	14. Opakovací zbraň
3. Plynová zbraň	15. Jednoranová zbraň
4. Mechanická zbraň	16. Víceranová zbraň
5. Expanzní zbraň	17. Vojenská zbraň
6. Expanzní přístroj	18. Sportovní zbraň
7. Kulová zbraň	19. Lovecká zbraň
8. Broková zbraň	20. Paintbalová zbraň
9. Kombinovaná zbraň	21. Signální zbraň
10. Krátká zbraň	22. Historická zbraň
11. Dlouhá zbraň	23. Znehodnocená zbraň ⁹⁷
12. Samočinná zbraň	

6.2 Obranné zbraně

Obrannými zbraněmi se rozumí takové typy zbraní, které lze použít na obranu. Obrana nemusí být jen života, ale také například majetku. Za obranou zbraň se nepovažuje pouze střelná zbraň, ale je to například i pepřový sprej či teleskopický obušek.

⁹⁷ Zbraně a střelivo: právní úprava. Vyd. 1. Praha: Themis, 2002, s. 35-36. ISBN 80-7312-021-6.

6.3 Střelivo

Střelivo rozdělujeme do tří kategorií a několika podkategorií. Kategorie střel jsou Náboje, Nábojky a Střely. Náboje jsou určeny pro palné zbraně, nábojky pro expanzní zbraně a střely pro plynové zbraně. Například Římský status pro mezinárodní trestní soud stanovoval, jaký typ střeliva nesmí být použit. Má se za to, že případné použití střeliva, které se v lidském těle snadno zploští (jako je např. střelivo s tvrdým pláštěm, které zcela nezakrývá jádro) je bráno jako velice závažné porušení Ženevských úmluv.⁹⁸

6.4 Kriminalistická balistika

Důležitým odvětvím při zkoumání střel, jejich drah letu, zbraní, vzdálenosti střely a mnoho dalších podstatných náležitostí spojených se zkoumáním a objasnění příčin, podmínek a následků použití zbraní je právě kriminalistická balistika. Toto odvětví je důležité nejen pro účely oprávněného použití zbraně, ale i pro další potřeby orgánů činných v trestním řízení.⁹⁹

Kriminalistická balistika je nauka o střelných zbraních, střelivu, identifikaci zbraní dle střel a o objektech, které byly poničeny střelou.

Balistiku dělíme na:

- vnitřní (tato část balistiky zkoumá tu část střelby, která je uskutečněna v hlavní zbraně až do opuštění projektilu mimo zbraň)

98 SCHABAS, William. An introduction to the International Criminal Court. New York: Cambridge University Press, 2001, s. 173. ISBN 0 521 01149 3.

99 orgány činné v trestním řízení jsou Policie ČR, státní zastupitelství a soudy

- přechodovou (přechodová balistika zkoumá velice krátký okamžik dráhy střely, je to okamžik kdy střela je vypuštěna z hlavně, avšak vzduch ještě předstihuje tuto vypuštěnou střelu).

- vnější (vnější balistika zkoumá dráhu letu vypuštěné střely)

- terminální (terminální balistika zkoumá střelu, která již dorazila do cíle)¹⁰⁰

Kriminalistickou balistikou se zabývá Policie ČR. Pro práci tohoto odvětví byl zřízen speciální útvar a to Kriminalistický ústav, který se mimo jiné zabývá i:

kriminalistickou mechanoskopií, defektoskopií, metalografií, trasologií, balistikou, elektrotechnikou a grafickou expertizou.^{101, 102}

6.5 Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu

Tento zákon je právní úpravou týkající se používání, držení, nošení zbraní a střeliva, při čemž se nevztahuje na použití zbraní ozbrojenými sbory České republiky. Tyto sbory mají vlastní právní úpravu, což již bylo náležitě popsáno v mé práci výše. Zákon o střelných zbraních a střelivu je jedinou českou právní úpravou, která se zabývá držením a nošením zbraní soukromé povahy.

Rozdělení zbraní je tímto zákonem rozděleno do několika kategorií. Jsou jimi kategorie „A – D“. A – vojenské zbraně, B – krátké opakovací nebo samonabíjecí zbraně, C – zbraně s ráží 280 a více mm, D – historické zbraně (atd.).

100 PLANKA, Bohumil. *Kriminalistická balistika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, s. 50. ISBN 9788073800369.

101 STRAUS, Jiří. *Kriminalistická technika*. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2012, s. 309-310. ISBN 978-80-7380-409-1.

102<http://www.policie.cz/clanek/celorepublikove-utvary-kriminalisticky-ustav-praha-zpravodajstvi-test-1.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

Nabývat zbraně do vlastnictví lze jen pod podmínkou držení zbrojního průkazu či zbrojní licence. Jedinou zákonem povolenou výjimkou je nabytí do osobního vlastnictví děděním.

Jediná zmínka v tomto zákoně o oprávněném použití zbraně je v § 21 odst. 4, písm. b. Je zde uvedeno, že teoretickou část zkoušky je mimo jiné i ověření znalostí zvláštních právních předpisů, které upravují oprávněné použití zbraně. Z čehož jasně vyplývá, že tento zákon nemá s okolnostmi vylučujícími protiprávnost žádnou spojitost.

6.5.1 Zbrojní průkaz

Zbrojním průkazem se rozumí oprávnění k nabývání vlastnictví a držení zbraní a střeliva. Zbrojní průkazy rozlišujeme podle účelu, za kterým jsou získávány. Jsou rozděleny do kategorií „A – F“. A – ke sběratelským účelům, B – ke sportovním účelům, C – k loveckým účelům, D - k výkonu zaměstnání nebo povolání, E - k ochraně života, zdraví nebo majetku, F – k provádění pyrotechnického průzkumu.

Zbrojní průkaz je oprávněn vydat pouze útvar Policie ČR na základě žádosti podané fyzickou osobou. Žádost musí být podána na stanoveném tiskopise. Součástí žádosti o vydání zbrojního průkazu musí být posudek o zdravotní způsobilosti, o odborné způsobilosti, 2 fotografie příslušných rozměrů, lovecký lístek, žádá-li osoba o vydání průkazu na účel skupiny C, atd. Pokud fyzická osoba splní všechny náležité zákonné podmínky (bezúhonnost, spolehlivost, věk, atd.) má nárok, aby jí byl zbrojní průkaz vydán.¹⁰³

103 <http://www.mvcr.cz/soubor/sb016-09-pdf.aspx>

6.5.2 Osobní zkušenosti se získáním zbrojního průkazu

Každý občan České republiky má možnost získat zbrojní průkaz, splní-li zákonem stanovené podmínky. Po rozhodnutí získat zbrojní průkaz následuje řada nezbytných kroků, které jsou potřebné k dosažení cíle. Vše začíná na oddělení Policie ČR, kde je zapotřebí si vyzvednout příslušné tiskopisy. Jsou jimi: Žádost o vydání zbrojního průkazu, Posudek o zdravotní způsobilosti, který je nezbytné si nechat vyplnit a potvrdit u praktického lékaře, Doklad o odborné způsobilosti. Po vyplnění příslušných formulářů je důležité se informovat, v jakých termínech se konají praktické zkoušky. Je možné, že doba čekání se prodlouží i na několik měsíců, jelikož se tyto zkoušky nekonají každý týden. Odborná způsobilost k obdržení zbrojního průkazu se prokazuje před zkušebním komisařem. Tato zkouška má několik částí. První částí je písemný test, zaměřený na právní předpisy a první pomoc. Test je okamžitě vyhodnocen a v případě úspěchu je okamžitě přistoupeno k druhé a to k praktické části. Pokud i zde osoba uspěje, komisař potvrdí formulář o odborné způsobilosti. Ten se pak společně s ostatními dokumenty odnese na příslušný útvar Policie ČR.

Věřím, že každý má právo se rozhodnout, zda využije či nikoliv státem nabízenou možnost vlastnění a tím i případné použití zbraně. Já sama jsem této možnosti před pár lety využila. Výuka na zkoušky dle mého názoru probíhala stejně jako na zkoušky do autoškoly. V první řadě bylo obstarat si příslušné právní předpisy, které jsem si musela důkladně prostudovat. Po teoretické části výuky jsem přistoupila k té praktické (praktickou výukou mám na mysli neustálé projíždění testových otázek, které byly dobře dostupné na internetu). Na střelbu jsem se nijak nepřipravovala, jelikož jsem neměla možnost tréninku na střelnici, jedinou výhodou bylo, že mi můj otec ukázal jak rozebrat a složit zbraň, kterou jsem měla na zkouškách střílet. Tato drobná výhoda se ukázala však jako naprosto zbytečná, jelikož zkušební komisař před námi zbraň rozebral sám. Po složení písemné části a jejím vyhotovením jsem přistoupila ke střelbě. Domnívala jsem se, že budu střílet pouze z pistole, ale jelikož jsem si zvolila zbrojní průkaz typu B a E, musela jsem střílet i z malorážky (kterou jsem neměla nikdy v ruce). Jedinou výhodou bylo, že jsem si zbraň mohla zapřít o rám dveří. Po úspěšném složení všech částí zkoušky jsem zaplatila poplatek za použití střelnice a mohla jsem vyrazit na Policii ČR, kde jsem si nechala zbrojní průkaz zhotovit.

7. Úvahy de lege ferenda¹⁰⁴

Úvahy de lege ferenda jsou zajímavé v tom ohledu, že jejich prostřednictvím mohou být sdělovány nejrůznější myšlenky a nápady, jak zlepšit právní úpravu kteréhokoliv odvětví.

Po sepsání této diplomové práce mám i já několik návrhů, o které bych se ráda podělila. Nikdy totiž není vyloučeno, že se i tato práce dostane k osobě, která bude mít zásadní podíl na vytváření nového předpisu týkajícího se tématu, nad kterým je rozmýšleno.

Domnívám se, že by bylo vhodné sjednotit právní úpravu pojmu zbraně. Pojem zbraň má neskutečně podob. Každý zákon upravující toto téma má však jinou definici. Zbraň je vždy zbraní, proč tedy vymýšlet tolik definic, když by stačila jedna, co by názor sjednotila. Definice zbraně by mohla vypadat například takto:

§ 13 Pojem zbraně

Odst. 1. Zbraní se rozumí zbraň jako zbraň v pojetí technického typu.

Odst. 2. Zbraní střelnou se rozumí takový typ zbraně, která svým zhotovením umožňuje vypouštět střely.

Odst. 3. Zbraní údernou se rozumí takový typ zbraně, který lze užit jako tupý předmět.

Další úvaha by mohla vést zákonodárce k zamyšlení nad úpravou oprávněného použití zbraně - pojetí jako celku. Současný právní řád upravuje tolik záležitostí (o kterých často pochybují, že je nezbytné upravovat zákonem), že by jeden speciální zákon na Oprávněné použití zbraně, poplatný všem, nebyl zcela zbytečný. Při současné tendenci vzrůstající kriminality a tudíž i vzrůstající potřeby, příslušníků ozbrojených sborů, k použití zbraně je dle mého názoru nevyhnutelné se této otázce začít důrazněji věnovat.

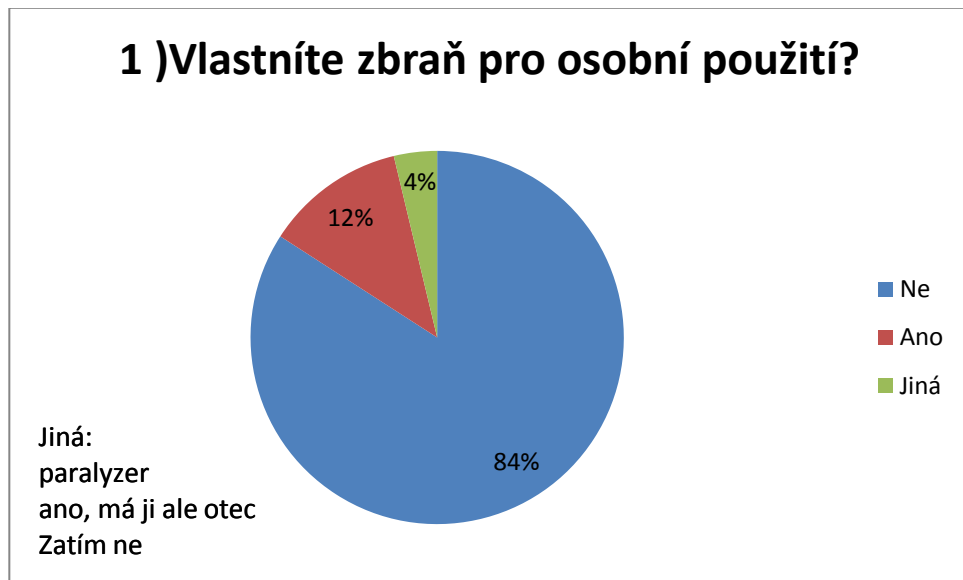
¹⁰⁴ de lege ferenda by bylo možné volně přeložit jako představa o právní úpravě, která by teprve mohla přijít

Na internetových stránkách Policie České republiky jsem si přečetla zajímavou novinku. Je totiž připravena novela Zákona o zbraních. Současný zákon by byl změněn zákonem č. 167/2012 Sb., s vyznačením navrhovaných změn a doplněním zákona o střelných zbraních a střeliva. Necháme se tedy překvapit, zda ke změně skutečně v blízkém časovém období dojde.¹⁰⁵

105 www.policie.cz

8. Dotazník na téma: Oprávněné použití zbraně

Protože o otázce oprávněného použití zbraně se na veřejnosti mnoho nemluví, rozhodla jsem se vytvořit krátký dotazník, který by objasnil názor veřejnosti na tuto problematiku. V následující kapitole budou graficky znázorněné výsledky tohoto mého krátkého průzkumu. Dotazník jsem konstruovala tak, aby zněním otázek rozuměla široká veřejnost. Dotazník jsem umístila na internetové stránky a rozeslala jsem žádosti o vyplnění především mezi studenty práv, policejní příslušníky i běžné občany. Nejčastější odpovědi na otázky bylo možné volit mezi, ano, ne a jiná možnost. Pokud u otázky byla vybrána jiná možnost, uvedu některé příklady toho, co respondenti vyplnili.

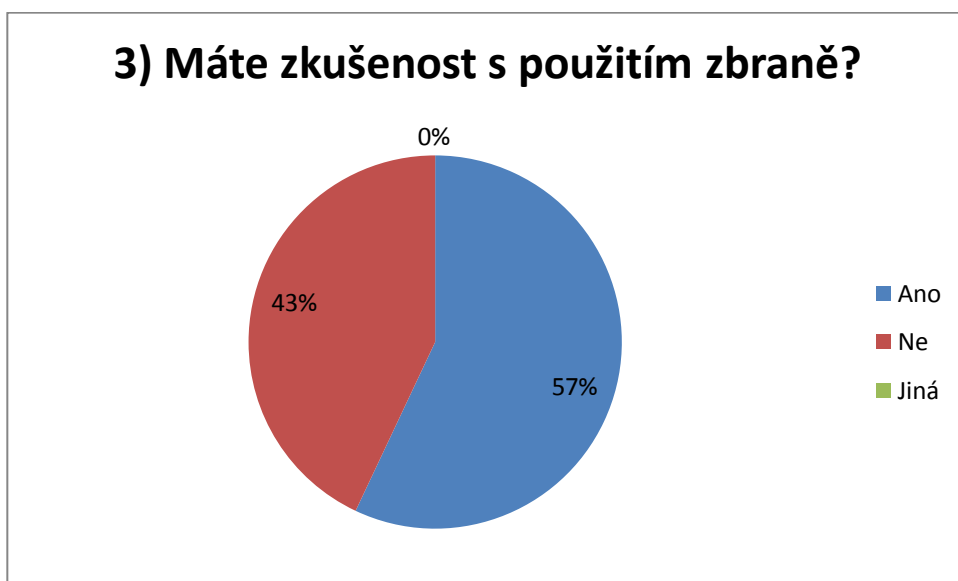
(graf č. 1)

Tato 1. otázka byla položena z hlediska zjištění, jaké procento osob v mém okruhu vlastní zbraň. Dle mých očekávání je většina domácností bez zbraní.

(graf č. 2)

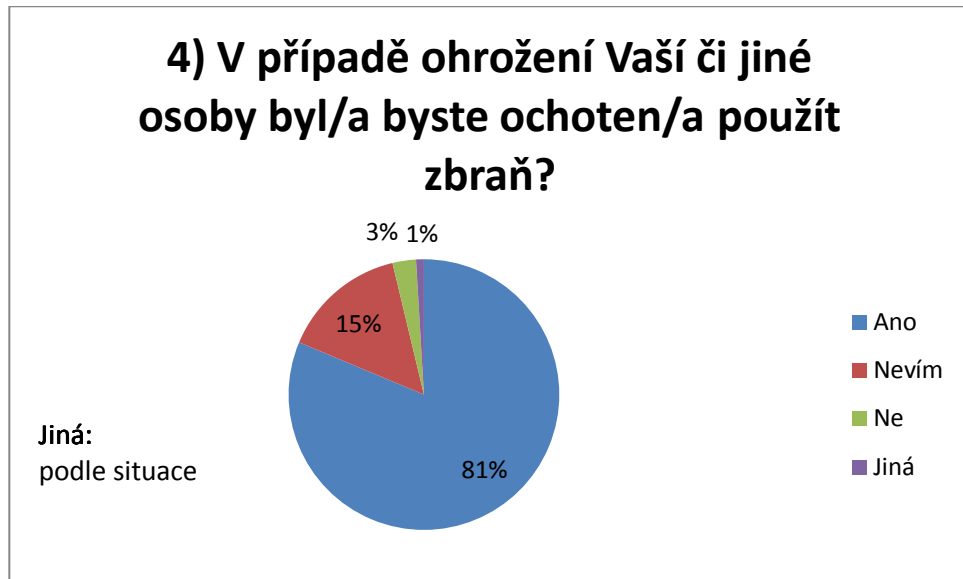
Druhou otázkou jsem se chtěla dozvědět, jaké procento respondentů je z ozbrojených sborů, předpokládám, že je to většina policistů. Domnívám se tak, že k jinému sboru nemám možný přístup.

(graf č. 3)

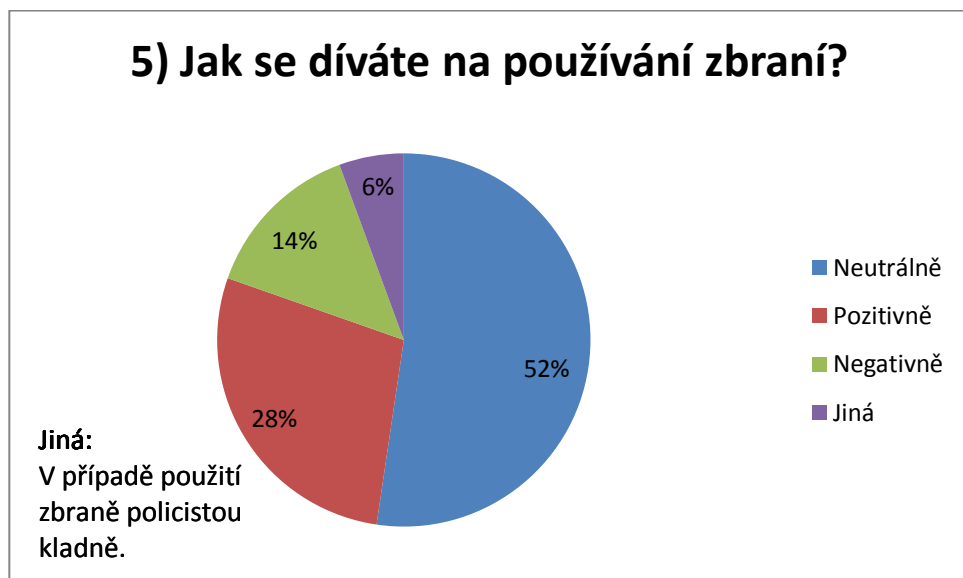
Zkušenost v tomto případě byla myšlena jako použití zbraně, nikoliv však v rámci některé z okolností vylučující protiprávnost. Odpovědi na tuto otázku byly celkem

překvapující, když se vezme v úvahu předchozí odpovědi, že většina respondentů nevlastní zbraň ani pro soukromé a ani pro pracovní účely.

(graf č. 4)

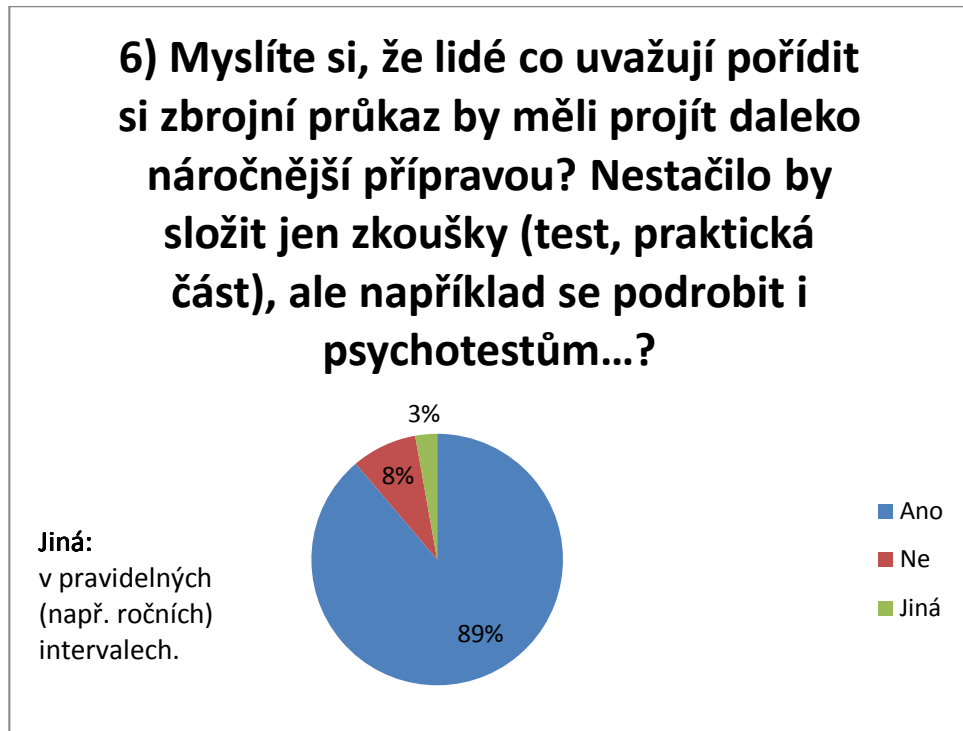
Dle očekávaných předpokladů by bylo celých 81% odpovídajících respondentů ochotno použít zbraň, pokud by byli ohroženi.

(graf č. 5)

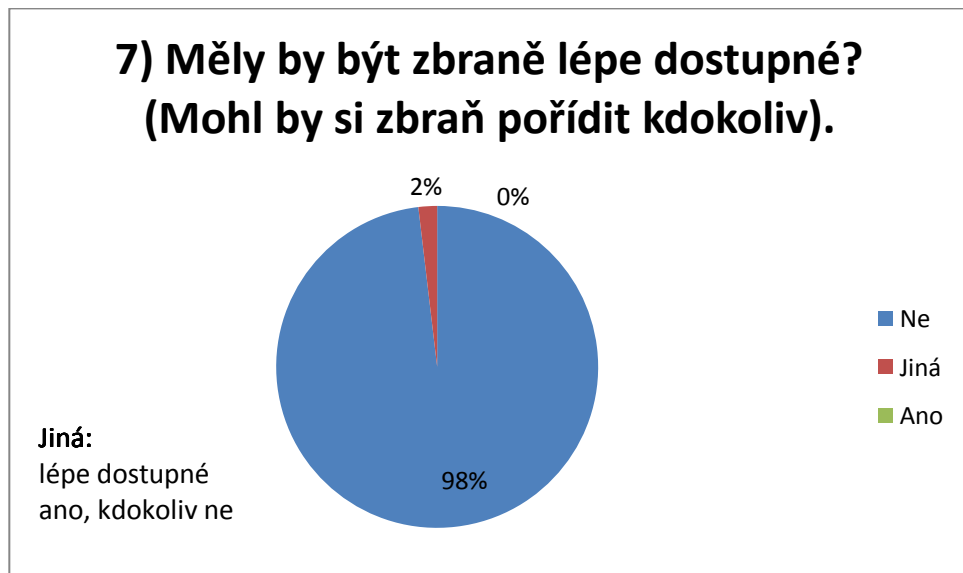
Pojem zbraň vyvolává u většiny respondentů neutrální reakce, což je dle mého názoru pochopitelné, jelikož se o zbraních dá říci plno pozitivního, ale na druhou stranu snad

ještě více negativního. Já sama v případě vyplnění dotazníku jsem na tuto otázku zvolila neutrální odpověď.

(graf č. 6)

Přísnější podmínky získávání zbrojních průkazů by uvítalo 89% respondentů.

(graf č. 7)

Myslím, že procentuální vyjádření odpovědí na tuto otázku není třeba komentovat.

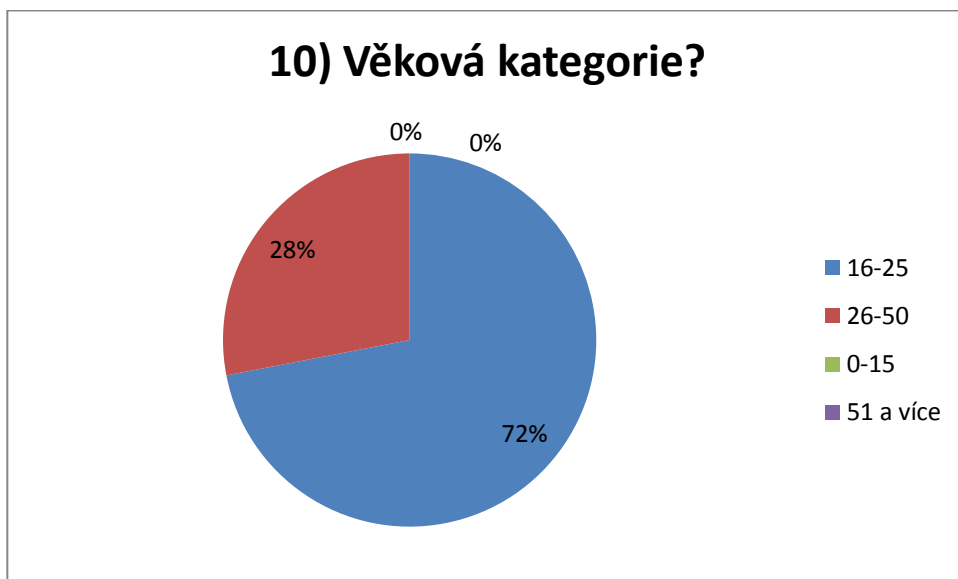
(graf č. 8)

Ač byla otázka formulována, aby jí rozuměli pokud možno všichni respondenti, přesto právě tato otázka vyvolala největší diskuzi. Oprávněné použití zbraně vylučuje její trestnost. Zajímalo mě, jestli by společnost ráda zrušila uvedená ustanovení a zavedla tresty. Dle odpovědí je jasně zřejmé, že občané České republiky vyjadřují plnou podporu Policii ČR.

(graf č. 9)

Díky této otázce jsem chtěla pochopit, které pohlaví je ochotnější k diskusi na příslušné téma. Obecně by se dalo říct, že toto téma je zajímavějším pro muže než pro ženy, ale jak je vidět dle této otázky, ženy mají stejný zájem o zbraně jako mají muži.

(graf č. 10)

Touto otázkou jsem se chtěla přesvědčit, zda se dotazník dostal k cílovým skupinám a to studentům práv a příslušníkům policejního sboru.

Věřím, že mnou provedená krátká sonda názoru společnosti, je hodnotným přínosem k pochopení názoru společnosti a jejího vztahu k probírané problematice.

Vypracovaného dotazníku se zúčastnilo celkem 107 respondentů.¹⁰⁶

¹⁰⁶ Ráda bych poděkovala všem osobám, které tento dotazník vyplnili. Dotazník byl přístupný na adrese:
<http://www.surveio.com/survey/d/I4J9S1R7D9Y9Q1Y7V>

10. Závěr

Tématem oprávněného použití zbraní jsem se zabývala řadu týdnů. Po zvolení nabízeného tématu jsem doufala, že jsem si zvolila takovou tematiku, která bude mít dostatek materiálů, nepřeborné množství právních předpisů, soudních rozhodnutí a navíc, že všechny tyto zdroje budou volně a snadno dostupné. Po hlubším pátrání jsem nicméně zjistila, že tomu tak ve skutečnosti není. Existuje řada sice odborných publikací, ty se však pojmu oprávněného použití zbraně dotýkají pouze zcela okrajově. Nejprůnosnějším materiálem proto byly pro mou práci zákony, ze kterých jsem se dozvěděla převážnou část podstatných informací. Právě díky nim jsem mohla tuto diplomovou práci sepsat. Pro získání názorů a zkušeností jsem se obrátila i na příslušníky Policie ČR, ale od žádného z nich, se mi nedostalo větší rady či pomoci. Osobně se domnívám, že většina osob oprávněných použít zbraň, tuto možnost nevyužila. To svědčí o kvalitě našeho policejního sboru, jelikož použít zbraň by měla být až ta poslední možnost, jak proti pachateli či jinému nebezpečnému předmětu zakročit. Domnívám se, že použít jiné donucovací prostředky je mnohem bezpečnější a vhodnější. Použít zbraň může příslušník policejního sboru až v době, kdy si bude jist, že nezpůsobí žádnou škodu, která by byla nepřiměřená povaze zákroku a hlavně zisku toho, čeho chce příslušník policejního sboru docílit.

Oprávněné použití zbraně je jednou z okolností vylučující protiprávnost. Touto problematikou se nikdo prozatím nezabýval uceleně. Situace, že do dnešního dne nebyla vydána žádná odborná publikace, nevylučuje, že se tomu tak nemůže stát v budoucnu. Myslím si, že toto téma je skutečně velice zajímavé a jsem pevně přesvědčena, že stojí zato věnovat mu odbornou pozornost.

Má diplomová práce je shrnutím všech okolností vylučujících protiprávnost s důrazem na poslední zákonem uváděnou okolnost. Na rozdíl od krajní nouze či nutné obrany se musí člověk více zaměřit na různé druhy právních předpisů. Tyto dvě v práci několikrát zmiňované okolnosti vylučující protiprávnost jsou uvedeny v Trestním zákoníku a myslím si, že tato úprava je zcela dostačující. Všechny zákonné podmínky jsou vždy v paragrafech přesně stanoveny a vyjmenovány, není proto potřeba hledat další právní úpravu. Přesto, že je právní úprava dle mého názoru dostačující, shledáváme se s těmito pojmy prakticky ve všech zákonech, které upravují oprávněné

použití zbraně. Krajiné nouze či nutná obrana jsou totiž podmínky, ne však pouze jediné, k použití zbraně.

Každý čtenář této diplomové práce se dozví něco o historii trestního práva, historii okolností vylučující protiprávnost. Nejdůležitější částí institutu oprávněného použití zbraně jsou jiné právní předpisy. Výčet zákonů, které uvádí judikatura k Trestnímu zákoníku, není taxativní. Tato diplomová práce přináší náhled do těch nejpodstatnějších zákonů, které jsou s předmětem diplomové práce ve spojitosti. Jsou jimi především Zákon o Policii České republiky, Zákon o obecní policii, Zákon o ozbrojených silách České republiky, Zákon o Bezpečnostní informační službě, Zákon o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, Celní zákon a další.

Nejdůležitějším orgánem, který má pro potřeby výkonu povolání oprávnění k používání zbraní je, dle mého názoru, policie. Je to nejrozšířenější orgán na území naší republiky. Právo nosit zbraň mají policisté dané zákonem. Zákon o Policii České republiky také přesně stanoví, za jakých podmínek je možné, aby příslušníci tohoto ozbrojeného sboru zbraň použili.

Toto téma jsem si zvolila, jak už jsem uváděla v kapitole nazvané „Úvod“, především z jednoho důvodu a to, že naše rodina má kladný vztah ke zbraním. Do práce jsem zapracovala krátký popis toho, jak může fyzická osoba získat zbrojní průkaz, jak probíhají zkoušky, jaké je potřeba splnit předpoklady k tomu nosit u sebe zbraň.

Součástí této práce, jak jsi pozorný čtenář jistě všimnul, je i krátký dotazník, který jsem vytvořila pro bližšího pochopení osob a jejich názorů na oprávněné použití zbraně. Každou otázku jsem krátce popsala a zhodnotila její výsledky.

Věřím, že úkol shrnout důležité informace o institutu oprávněného použití zbraní, jsem pojala se vší vážností, kterou si oprávněně zaslouží, dále že jsem tuto diplomovou práci vyhotovila v pořádku jak po stránce obsahové, tak i po stránce gramatické a grafické. Především však doufám, že by tato práce mohla sloužit také jako inspirační materiál pro další generace studentů na Právnické fakultě v Plzni, kteří si zvolí stejné téma diplomové práce jako já, budou hledat ucelenější pohled na danou problematiku, a proto nahlédnou do práce jejich předchůdkyně.

11. Seznam literatury a internetových zdrojů

Použitá literatura

ANTL, Miroslav a Josef VESELÝ. *Průvodce policisty trestním řízením: se vzory procesních postupů Policie ČR*. Praha: Linde Praha, 2002, 433 p. ISBN 80-720-1341-6.

ČERNÝ, Jan. *Veřejný pořádek, aneb, Co trápí starosty: příručka pro praxi obecních úřadů*. Praha: Linde, 1999, 549 s. ISBN 80-720-1171-5.

HENDRYCH, Dušan. *Právníký slovník*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2001, 1189 s. ISBN 80-717-9360-4.

HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, xxxviii, 837 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-807-4000-492.

HRAZDÍRA, Ivo, Libor KOVÁRNÍK a František NOVOTNÝ. *Použití zbraně a zákon*. Vyd. 1. Praha: Eurounion, 2000, 412 s. ISBN 80-858-5883-5.

JÁNOŠÍKOVÁ, Petra, Vilém KNOLL a Alena RUNDOVÁ. *Mezníky českých právních dějin*. 3. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, 215 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3802-516.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, 904 s. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3.

KOLEKTIV, Karel Malý a. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3., přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 978-807-2014-330.

KRATOCHVÍL, Vladimír. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné : obecná část*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, xxxvii, 797 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-807-4000-423.

KŘÍŽEK, Leonid a Zdirad J ČECH. *Encyklopedie zbraní a zbroje*. 2. vyd. Praha: Libri, 1999, 328 s. ISBN 80-859-8370-2.

MACEK, Pavel a Lubomír UHLÍŘ. *Dějiny policie a četnictva*. Vyd. 1. Praha: Police history, 1999, 230 s., [96] s. obr. příl. ISBN 80-902-6700-9.

MACEK, Pavel a Lubomír UHLÍŘ. *Dějiny policie a četnictva*. Vyd. 1. Praha: Police history, 2001, 230 s., 187 obr. a foto příl. ISBN 80-864-7701-0.

MADAR, Zdeněk. *Slovník českého práva*. 3. rozš. a podstatně přeprac. vyd. Praha: Linde, 2002, s. 985-1842. ISBN 80-720-1377-7.

MATES, Pavel, Jindřich ŠKODA a František VAVERA. *Veřejné sbory*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, xx, 363 s. Právní monografie.

ISBN 978-807-3576-042.

MATES, Pavel. *Policejní právo: texty norem s komentářem*. Praha: Linde Praha, 2002. ISBN 80-720-1329-7.

NESVADBA, Petr. *Policejní etika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 315 s. ISBN 978-80-7380-195-3.

PEZL, Tomáš a Michael PEZL. *Dokumenty ke studiu ústavního práva*. 4., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, 537 p. ISBN 80-738-0267-8.

PLANKA, Bohumil. *Kriminalistická balistika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, 660 s. ISBN 978-807-3800-369.

SCHABAS, William. *An introduction to the International Criminal Court*. New York: Cambridge University Press, 2001, x, 406 p. ISBN 05-210-1149-3.

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Vyd. 3., rev. Editor Vladimír Mejstřík. Praha: Academia, 2003, 647 s. ISBN 978-80-200-1080-3.

STRAUS, Jiří. *Kriminalistická technika*. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2012. ISBN 978-80-7380-409-1.

ŠÁMAL, Pavel, František PÚRY a Stanislav RIZMAN. *Trestní zákon: komentář*. 5. přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2003, xx, 1582 s. Beckova edice Komentované zákony. ISBN 80-717-9624-7.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009-2010, s. 1003. ISBN 978-80-7400-109-3

ŠIMÁK, Jaroslav a Adolf DOLENSKÝ. *Trestní zákon a trestní řád*. 4. rozšířené vydání. Praha: Orbis, 1951

TILCH, Horst a Frank ARLOTH. *Deutsches Rechts-Lexikon*. 3. Aufl. München: C.H. Beck, 2001, 3 v. ISBN 34064805433.

TOMEK, Petr a Karel NOVÝ. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 403 s. ISBN 80-868-9871-7.

Zbraně a střelivo: právní úprava. Vyd. 1. Praha: Themis, 2002, 153 s. ISBN 80-731-2021-6.

Internetové odkazy (Většina těchto odkazů směřuje k zákonům, které jsem nesehnala v tištěné podobě)

http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/82E3CE7F-5D3D-46EB-8C13-4F3262F9E20B/0/Convention_CES.pdf

<http://www.kakanien.info/Show.aspx?ID=1661&AspxAutoDetectCookieSupport=1>

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2553>

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2635>

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4702>

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6043>

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=42079&nr=153~2F1994&rpp=15#local-content>

<http://spcp.prf.cuni.cz/lex/11-18.htm>

<http://www.epravo.cz/vyhledavani-asp/?Id=1880&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>

<http://www.epravo.cz/vyhledavani-asp/?Id=3024&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>

<http://www.mvcr.cz/soubor/sb016-09-pdf.aspx>

<http://www.policie.cz/clanek/celorepublikove-utvary-kriminalisticky-ustav-praha-zpravodajstvi-test-1.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

<http://www.policie.cz/clanek/novy-zakon-o-policii-cr.aspx>

<http://www.survio.com/survey/d/I4J9S1R7D9Y9Q1Y7V>

<http://www.ustrcr.cz/data/pdf/projekty/tridni-justice/zakon86-87-1950.pdf>

<https://www.beck-online.cz/bo/document->

[view.seam?documentId=onrf6mjzgizf6mrtgawta&conversationId=4112044](#)

<https://www.beck-online.cz/bo/document->

[view.seam?type=html&documentId=njptembqgrpixzwhe4a&conversationId=4131770](#)

www.policie.cz

12. Resümee

Das Thema meiner Diplomarbeit lautet: Legitimer Waffengebrauch. Ich wähltedieses Thema aufgrund meiner persönlichen Interessen.

Einen Teil meiner Masterthese bildete die Danksagung. Insbesondere bedankte ich mich bei meinem Mentor für seine wertvollen Ratschläge und Informationen. Inweiteren dankte ich meiner gesamten Familie und meinem Partner, welche mir mit viel Hilfsbereitschaft während meines Studiums zur Seite standen.

Das erste Kapitel meiner Diplomarbeit war die Einführung. Hier versuchte ich, meine Bewegungskgründe bezüglich der Themenwahl zu schildern und den weiteren Verlauf anzudeuten.

Legitimer Waffengebrauch ist einer der Umstände, welche die Widerrechtlichkeit ausschliessen. Weitere Umstände sind Notwehr, Notstand, Einwilligung des Verletzten, Gefahrenabwehr und weitere Umstände, welche durch die Gesetzgebung nicht direkt festgehalten sind. Meine Arbeit konzentrierte sich auf den letzten durch Gesetz festgehaltenen Umstand, der die Widerrechtlickeitausschliesst: „Wer im Rahmen anderer festgelegter Gesetzschriften eine Waffe gebraucht, begeht keine Straftat.“

Zu Beginn meiner Diplomarbeit zählte ich einzelne Umstände, welche die Widerrechtlickeitausschliessen, auf. Zu jedemdieser Umständezitierte ich aus einem Paragrafen nach dem Strafgesetzbuch. Um sich besser vorstellen zu können, was die Umstände im Einzelnen heissen, erläuterte ich jeweils ein Beispiel aus der Praxis. All diese Beispiele sind fiktiv, was allerdings nicht heisst, dass diese nicht stattfinden können.

Nach einem kurzen Exkurs durch das Gesetz mit aufgezeichneten und nicht aufgezeichneten Umständen, welche die Widerrechtlickeitausschliessen, widmete ich mich der Begriffsdefinition: „Legitimer Waffengebrauch“. Mich interessierte, was dieser Begriff bedeutet, wie dieser per Gesetz und in Fachlexika definiert wird. In meiner Diplomarbeit nannte ich die bedeutsamen Gesetzschriften aus Paragraf 32, da das Strafgesetzbuch auf diese verweist.

Ein weiteres Kapitel in meiner Diplomarbeit behandelte andere Gesetzbvorschriften, vor allem dann das Polizeigesetz. Dieses gehört zu einer Grundvorschrift in Bezug auf den legitimen Waffengebrauch. Das Polizeigesetz beschreibt sowohl das Vorgehen beim Gebrauch von Waffen im Dienst als auch das bei der Ausübung eines Berufs mit Waffen.

Ein wichtiges Kapitel in meiner Diplomarbeit war die Unterteilung und Arten der Munition, Arten von Waffen, ihre historische Entwicklung und ihre Nutzung. In einem Teil dieses Kapitels wurde ebenfalls das Vorgehen zum Erwerb eines Waffenscheins beschrieben. Der Waffenschein ist notwendig für den Besitz und Gebrauch von Waffen. An dieser Stelle beschrieb ich als Illustration meine eigene Erfahrung beim Erwerb von Waffenschein.

Zu einem der letzten Kapitel gehörteein von mir konzipierter Fragebogen, welcher von diversen Personen ausgefüllt wurde. Die Freiwilligen beantworteten meine Fragen mithilfe der bereits vorgegebenen möglichen Antworten, sie konnten allerdings gerne ihre eigene Meinung äussern. Einige nutzten diese Option, wobei die Meisten ihre Antworten aus den vorgegebenen Möglichkeiten wählten. Das Ergebnis meiner Umfrage stellte ich grafisch dar.

Am Ende meiner Diplomarbeit stand ein Kapitel, worin ich die Arbeitsunterlagen und Grundlagen resümierte, die Schwierigkeiten beim Schreibprozess schilderte und meine Erkenntnisse darstellte. Hiermit schloss ich die einzelnen Kategorien ab und weiter folgten das Literatur- und Medienverzeichnis.